Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

4. veljače 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Dopuštenost – Damping – Uvoz obuće s gornjištima od kože podrijetlom iz Kine i Vijetnama – Valjanost Uredbe (EZ) br. 1472/2006 i Provedbene uredbe (EU) br. 1294/2009 – Sporazum WTO-a o antidampingu – Uredba (EZ) br. 384/96 – Članak 2. stavak 7. – Utvrđivanje dampinga – Uvoz iz zemalja bez tržišnoga gospodarstva – Zahtjev za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva – Rok – Članak 9. stavci 5.i 6. – Zahtjev za individualni tretman – Članak 17. – Odabir uzoraka – Članak 3. stavci 1., 5. i 6., članak 4. stavak 1. i članak 5. stavak 4. – Suradnja industrije Unije – Članak 3. stavci 2. i 7. – Utvrđivanje štete – Ostali poznati čimbenici – Carinski zakonik Zajednice – Članak 236. stavci 1.i 2. – Povrat pristojbi koje nisu zakonski utemeljene – Rok – Nepredvidiva okolnost ili viša sila – Nevaljanost uredbe kojom su uvedene antidampinške pristojbe“

U spojenim predmetima C-659/13 do C-34/14,

povodom zahtjevâ za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koje su uputili First-tier Tribunal (Tax Chamber) (prvostupanjski sud (porezni odjel), Ujedinjena Kraljevina) i Finanzgericht München (financijski sud u Münchenu, Njemačka) odlukama od 9. prosinca 2013. i 24. listopada 2013., koje je Sud zaprimio 13. prosinca 2013. i 24. siječnja 2014., u postupcima

C & J CLARK INTERNATIONAL Ltd

protiv

The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (C-659/13)

i

Puma SE

protiv

Hauptzollamt Nürnberg (C-34/14),

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, predsjednik trećeg vijeća, u svojstvu predsjednika četvrtog vijeća, J. Malenovský (izvjestitelj), M. Safjan, A. Prechal i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

* Jezici postupka: njemački i engleski.

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 8. srpnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za C & J Clark International Ltd, A. Willems, S. DeKnop, S. Mourabit i J. Charles, *advocaten*

— za Puma SE, K. von Brocke, *Rechtsanwalt*, i E. Vermulst, J. Sud i S. Van Cutsem, *advocaten*

— za Vijeće Europske unije, S. Boelaert i B. Driessen, u svojstvu agenata, uz asistenciju B. O'Connor, *solicitora*, i S. Gubela, *avocata*,

— za Europsku komisiju, L. Armati i L. Grønfeldt kao i T. Maxian Rusche, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 17. rujna 2015.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje i ocjenu valjanosti Uredbe Vijeća (EZ) br. 1472/2006 od 5. listopada 2006. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz određene obuće s gornjištima od kože podrijetlom iz Narodne Republike Kine i Vijetnama (SL 2006, L 275, str. 1.; u daljnjem tekstu: Konačna uredba) i Provedbene uredba Vijeća (EU) br. 1294/2009 od 22. prosinca 2009. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz određene obuće s gornjim dijelom od kože podrijetlom iz Vijetnama i podrijetlom iz Narodne Republike Kine, kako je proširena na uvoz određene obuće s gornjištima od kože koja se otprema iz Posebnog upravnog područja Makaa, bez obzira na to je li prijavljena kao proizvod koji se otprema [podrijetlom] iz Posebnog upravnog područja Makaa ili nije, nakon revizije zbog isteka mjera prema članku 11. stavku 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 384/96 (u daljnjem tekstu: Uredba o produljenju i, zajedno s Konačnom uredbom: sporne uredbe), kao i na tumačenje članka 236. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL, 1992 L 302, str. 1.) (SL., posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak. 2., str. 110.) (u daljnjem tekstu: Carinski zakonik).

2 Zahtjevi su podneseni u okviru dva spora između C & J Clark International Ltd (u daljnjem tekstu: Clark) i Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (u daljnjem tekstu: Uprava Ujedinjene Kraljevine za poreze i carine) kao i Puma SE (u daljnjem tekstu: Puma) kao i Hauptzollamt Nürnberg (Glavni carinski ured u Nürnbergu) u vezi s antidampinškom pristojbom koju su primjenom spornih uredbi platili Clark i Puma pri uvozu cipela s gornjištem od kože u Europsku Uniju.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

3 Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.-1994.) (SL L 336, str. 1.), Vijeće Europske unije odobrilo je Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO), zaključen 15. travnja 1994. u Marrakechu, i sporazume iz priloga 1. do 3. tom sporazumu (u daljnjem tekstu zajedno: Sporazumi WTO-a), koji uključuju Sporazum o provedbi članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (SL 1994, L 336, str. 103., u daljnjem tekstu: Sporazum WTO-a o antidampingu).

4 Članak 6.10 Sporazuma WTO-a o antidampingu propisuje:

"Nadležna tijela utvrdit će načelno pojedinačnu dampinšku maržu za svakog poznatog uključenog izvoznika ili proizvođača proizvoda obuhvaćenog ispitnim postupkom. U slučajevima kada je broj izvoznika, proizvođača, uvoznika ili vrsta uključenih proizvoda toliko velik da se takvo utvrđivanje ne može provesti, nadležna tijela mogu ograničiti svoje ispitivanje bilo na razuman broj zainteresiranih stranaka ili proizvoda koristeći statistički valjane uzorke prema podacima koji su im dostupni u trenutku izbora, bilo na najveći postotak obujma izvoza podrijetlom iz predmetnih zemalja koji se razumno može ispitati."

5 Članak 9.2 tog Sporazuma propisuje:

"Pri uvođenju antidampinške pristojbe za bilo koji proizvod, ta pristojba naplatit će se na uvoz tog proizvoda u iznosu primjerenom za svaki pojedinačni slučaj bez diskriminacije, bez obzira na izvor uvoza, kada se utvrdi da je riječ o proizvodima po dampinškim cijenama i kojima se nanosi šteta, osim na uvoz iz onih izvora za koje je prihvaćeno preuzimanje obveze u vezi s cijenom na temelju ovog Sporazuma. Nadležna tijela će objaviti imena jednog ili više dobavljača predmetnog proizvoda. Ako je međutim uključeno više dobavljača iz iste zemlje a nije ih moguće sve navesti po imenu, nadležna tijela mogu objaviti ime zemlje tih dobavljača. Ako je uključeno više dobavljača iz više različitih zemalja, nadležna tijela mogu objaviti bilo imena svih uključenih dobavljača bilo, ako je to neprovedivo, sva imena njihovih zemalja".

Pravo Unije

Carinski zakonik

6 U članku 236. Carinskog zakonika predviđa se:

„1. Uvozne ili izvozne carine vraćaju se u iznosu za koji se dokaže da u trenutku plaćanja nije bio zakonski utemeljen [...]

[…]

2. Uvozne ili izvozne carine vraćaju se ili otpuštaju nakon podnošenja zahtjeva carinarnici u roku od tri godine od dana kad je o iznosu tih carina obaviješten dužnik.

Rok će se produljiti ako osoba pruži dokaz da je bila spriječena podnijeti zahtjev u navedenom roku zbog nepredvidivih okolnosti ili više sile.

[...]“

Uredba br. 384/96

7 U vrijeme nastanka činjenica koje su dovele do sporova u glavnom postupku, usvajanje antidampinških mjera Unije bilo je uređeno Uredbom Vijeća (EZ) br. 384/96 od 22. prosinca 1995. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (SL 1996, L 56, str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 461/2004 od 8. ožujka 2004. (SL L 77, str. 12.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 384/96).

8 Članak 1. Uredbe br. 384/96, naslovljen "Načela" u stavcima 1. i 2. propisivao je:

„1. Antidampinška pristojba može se primijeniti na svaki proizvod po dampinškim cijenama, a puštanje kojeg u slobodan promet u [Uniji] nanosi štetu.

2. Smatra se da je proizvod po dampinškim cijenama ako njegova izvozna cijena u [Uniju] iznosi manje od usporedive cijene za istovrstan proizvod određene u zemlji izvoznici u uobičajenom tijeku trgovine.“ [neslužbeni prijevod]

9 Članak 2. te uredbe, naslovljen „Utvrđivanje dampinga“, u stavcima 1. do 6. propisivao je opća pravila za utvrđivanje uobičajene vrijednosti proizvoda. Tim člankom je u stavku 1. osobito propisano da se takva vrijednost "obično temelji na cijenama koje su nezavisni kupci platili ili plaćaju, u uobičajenom tijeku trgovine, u zemlji izvoznici ".[neslužbeni prijevod]

10 Članak 2. stavak 7. te uredbe propisivao je:

„(a) u slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnoga gospodarstva [...] uobičajena vrijednost određuje se na temelju cijene ili izračunane vrijednosti u nekoj trećoj zemlji tržišnoga gospodarstva, cijene koja vrijedi pri izvozu iz takve treće zemlje u druge zemlje, uključujući [Uniju], odnosno ako to nije moguće, na nekoj drugoj razumnoj osnovi, uključujući stvarno plaćenu ili naplativu cijenu u [Uniji] za istovrstan proizvod, odgovarajuće prilagođenu, ako je potrebno, kako bi uključivala razumnu profitnu maržu.

[...]

(b) U antidampinškim ispitnim postupcima uvoza iz Narodne Republike Kine, […] Vijetnama […] i bilo koje druge zemlje bez tržišnoga gospodarstva, a koja je članica WTO-a na dan pokretanja ispitnog postupka, uobičajena vrijednost određuje se u skladu sa stavcima 1. do 6., ako se utvrdi, na temelju valjano potkrijepljenih zahtjeva jednog ili više proizvođača nad kojim se provodi ispitni postupak i u skladu s kriterijima i postupcima utvrđenim u točki (c), da za tog proizvođača, odnosno za te proizvođače, u odnosu na proizvodnju i prodaju dotičnog istovrsnog proizvoda prevladavaju uvjeti tržišnoga gospodarstva. Ako to nije slučaj, primjenjuju se pravila utvrđena u podstavku (a).

(c) Zahtjev iz točke (b) mora biti podnesen u pisanom obliku i sadržavati dostatne dokaze da proizvođač posluje u uvjetima tržišnoga gospodarstva, to jest ako:

[...]

Odluka o tome zadovoljava li proizvođač gore navedene kriterije donosi se u roku od tri mjeseca od pokretanja ispitnog postupka, a po završetku posebnog savjetovanja o tom pitanju sa Savjetodavnim odborom i nakon što je industriji [Unije] omogućeno iznošenje primjedaba. Ova odluka ostaje na snazi tijekom cijelog ispitnog postupka.“ [neslužbeni prijevod]

11 Članak 3 te uredbe, naslovljen „Utvrđivanje postojanja štete“, propisivao je u stavcima 1., 2. i 5. do 7.:

„1. Za potrebe ove uredbe, pojam „šteta”, ako nije drukčije navedeno, znači znatna šteta nekoj industriji [Unije], prijetnja znatne štete nekoj industriji [Unije] ili znatno zaostajanje u stvaranju neke industrije [Unije] te se tumači sukladno odredbama ovog članka.

2. Utvrđivanje postojanja štete temelji se na pozitivnim dokazima i sastoji se od objektivnog ispitivanja: a) obujma dampinškog uvoza i utjecaja koje taj uvoz ima na cijene istovrsnih proizvoda na tržištu [Unije]; i b) i utjecaja koje taj uvoz ima na industriju [Unije].

[...]

5. Ispitivanje utjecaja dampinškog uvoza na dotičnu industriju [Unije] uključuje i procjenu svih relevantnih gospodarskih čimbenika i pokazatelja koji utječu na stanje te industrije.

6. Na temelju svih relevantnih dokaza podnesenih u vezi sa stavkom 2. mora se dokazati da dampinški uvoz nanosi štetu u smislu ove Uredbe. Konkretno, to podrazumijeva dokazivanje da su obujam uvoza i/ili razine cijena iz stavka 3., odgovorni za učinak na industriju [Unije], a kako je predviđeno stavkom 5., i da je taj učinak prisutan u mjeri koja se može smatrati značajnom.

7. Ispituju se također i svi ostali čimbenici, osim dampinškog uvoza, koji istodobno nanose štetu industriji [Unije] kako bi se osiguralo da šteta koju nanesu ti drugi čimbenici ne bude pripisana dampinškom uvozu prema stavku 6. U tom pogledu mogu se kao relevantni razmatrati čimbenici koji uključuju obujam i cijene uvoznih proizvoda koji se ne prodaju po dampinškim cijenama, smanjenje potražnje ili promjene strukture potrošnje, ograničavajuću trgovinsku praksu proizvođača iz trećih zemalja i [Unije] te tržišno natjecanje između tih proizvođača te izvozne rezultate i produktivnost industrije [Unije].“ [neslužbeni prijevod]

12 Članak 4. Uredbe br. 384/96 naslovljen „Definicija industrije [Unije]“ propisivao je u stavku 1.:

„Za potrebe ove Uredbe, pojam „industrija [Unije]” tumači se tako da se odnosi na proizvođače [Unije] istovrsnih proizvoda ili na one od njih čija ukupna proizvodnja proizvoda predstavlja većinski dio ukupne proizvodnje [Unije] tih proizvoda, a kako je definirano člankom 5. stavkom 4., osim:

[...]“ [neslužbeni prijevod]

13 Članak 5. te uredbe naslovljen „Pokretanje postupka“ u stavcima 1. do 4. propisivao je:

„1. [...] ispitni postupak radi utvrđivanja postojanja, stupnja i učinka navodnog dampinga pokreće se na temelju pisanog zahtjeva fizičke ili pravne osobe, ili udruženja koje nema pravnu osobnost, a koje djeluje u ime proizvodnje [Unije]. [Unije].

[...]

4. Ispitni postupak prema stavku 1. pokreće se samo ako se utvrdi, na temelju ispitivanja stupnja potpore ili protivljenja zahtjevu proizvođača istovrsnog proizvoda proizvodnje [Unije], da su zahtjev podnijeli proizvođači [Unije], odnosno da se podnosi u njihovo ime. Smatra se da je zahtjev podnijela proizvodnja [Unije] ili da je podnesen u njezino ime ako ga podupiru oni proizvođači [Unije] čija ukupna proizvodnja čini više od 50% ukupne proizvodnje istovrsnog proizvoda, kojega proizvodi taj dio industrije [Unije] koji bilo podupire ili se protivi zahtjevu. Međutim, ispitni postupak se ne pokreće ako na proizvođači [Unije] koji podupiru zahtjev otpada manje od 25% ukupne proizvodnje istovrsnog proizvoda proizvedenog od strane proizvodnje [Unije]“. [neslužbeni prijevod]

14 Članak 9. te uredbe, naslovljen "Prekid bez uvođenja mjera; uvođenje konačnih pristojba", propisivao je u stavcima 5. i 6.:

"5. Antidampinška pristojba uvodi se u primjerenim iznosima u svakom pojedinačnom slučaju, na nediskriminacijskoj osnovi, na uvoz proizvoda iz svih izvora za koji je utvrđeno da je dampinški uvoz i da nanosi štetu, osim na uvoz iz onih izvora za koje je prihvaćeno preuzimanje obveze na temelju ove uredbe. Uredba kojom se uvodi pristojba navodi uvedenu pristojbu za svakog od dobavljača odnosno, ako to nije ostvarivo, i općenito ako se primjenjuje članak 2. stavak 7. točka (a) dotičnu zemlju dobavljača.

Ako se primjenjuje članak 2. stavak 7. točka (a) određuje se međutim pojedinačna pristojba za izvoznike koji mogu dokazati, na temelju propisno argumentiranih tvrdnji da:

a) u slučaju poduzeća ili zajedničkih pothvata, koja su u potpunosti ili djelomično u stranom vlasništvu,izvoznici mogu slobodno repatrirati kapital i dobit;

b) izvozne cijene i količine, kao i uvjeti prodaje određuju se slobodno;

c) većina dionica pripada pojedincima; Državni dužnosnici u upravnom odboru ili koji su na ključnim upravljačkim pozicijama su u manjini ili je društvo dovoljno nezavisno od uplitanja države;

d) konverzije deviza obavljaju se po tržišnim stopama.

e) uplitanje države ne omogućava izbjegavanje mjera ako se pojedinačnim izvoznicima odrede različite stope pristojba.

6. Ako je Komisija, u skladu s člankom 17. ograničila ispitivanje, antidampinška pristojba, koja se primjenjuje na uvoze izvoznika ili proizvođača, a koji su poznati u skladu s člankom 17. i koji nisu bili uključeni u ispitivanje, ne smije prijeći ponderiranu prosječnu dampinšku maržu utvrđenu za stranke koje čine uzorak. [...] Pojedinačne pristojbe primjenjuju se na uvoze izvoznika ili proizvođača kojem je odobren individualni tretman, a kako je propisano člankom 17.“ [neslužbeni prijevod]

15 Članak 11. te uredbe, naslovljen "Trajanje, revizija i povrati", propisivao je u svom stavku 8.:

"[...] uvoznik može zatražiti povrat naplaćenih pristojbi ako se pokaže da je dampinška marža, na temelju koje su plaćene pristojbe, ukinuta ili snižena na razinu koja je ispod razine pristojbe koja je na snazi.

Uvoznik podnosi zahtjev Komisiji radi vraćanja antidampinške pristojbe. Zahtjev se podnosi putem države članice na čijem se teritoriju proizvodi puštaju u slobodni promet, u roku od šest mjeseci od datuma kada su nadležna tijela valjano utvrdila iznos konačnih pristojba koje treba ubrati ili datuma kada je donesena konačna odluka o prikupljanju iznosa položenih na ime privremenih pristojba. Države članice odmah šalju zahtjev Komisiji.

[...]“[neslužbeni prijevod]

16 Članak 17. Uredbe br. 384/96, naslovljen "Odabir uzoraka", u stavcima 1. do 3. propisivao je:

„1. U slučajevima kada je broj podnositelja zahtjeva, izvoznika ili uvoznika vrsta proizvoda ili transakcija velik, ispitni postupak može se ograničiti na razuman broj stranaka, proizvoda ili transakcija korištenjem statistički valjanih uzoraka na temelju raspoloživih podataka u vrijeme odabira ili na najveći reprezentativni obujam proizvodnje, prodaje ili izvoza koji se razumno može ispitati u raspoloživom razdoblju.

2. Komisija odabire stranke, vrstu proizvoda ili transakcija prema odredbama koje se odnose na odabir uzoraka, iako se prednost mora dati odabiru uzorka uz savjetovanje s, i uz pristanak, dotičnih stranaka, pod uvjetom da su stranke poznate i da su dale na raspolaganje dovoljno podataka u roku od tri tjedna od pokretanja ispitnog postupka, a kako bi se omogućio odabir reprezentativnoga uzorka.

3. U slučajevima kada je, u skladu s ovim člankom, ispitivanje ograničeno, pojedinačna dampinška marža izračunava se za svakog izvoznika ili proizvođača koji nije inicijalno odabran, a koji podnese potrebne podatke u rokovima predviđenim ovom Uredbom, osim ako je broj izvoznika ili proizvođača toliko velik da bi pojedinačna ispitivanja bila neopravdano komplicirana te bi sprečavala pravovremeni završetak ispitnog postupka.“ [neslužbeni prijevod]

Uredba (EZ) br. 1972/2002

17 Uredba br. 384/96 izmijenjena je više puta nakon usvajanja. Njezin članak 9. stavak 5. izmijenjen je osobito Uredbom (EZ) br. 1972/2002 Vijeća od 5. studenoga 2002 (SL L 305, str. 1.). Ta izmjena se u biti sastojala od dodavanja drugog podstavka prvom podstavku u članku 9. stavku 5.. Uvodna izjava 7. Uredbe br. 1972/2002 obrazlaže to umetanje na sljedeći način:

"U Uredbi br. 384/96 ne navode se kriteriji na temelju kojih se izvozniku za kojeg je uobičajena vrijednost utvrđena temeljem članka 2. stavka 7. točke (a), pojedinačna stopa pristojbe može izračunati usporedbom te uobičajene vrijednosti s njegovim individualnim cijenama izvoza. U svrhu transparentnosti i pravne sigurnosti treba propisati jasne kriterije za dodjelu tog individualnoga tretmana. Cijene izvoza izvoznikâ iz članka 2. stavka 7. točke (a) Uredbe br. 384/96 mogu se stoga uzeti u obzir pod uvjetom da se izvozne djelatnosti društva slobodno utvrđuju, da su kapital i nadzor društva u dovoljnoj mjeri nezavisni i da intervencija države nije takva da dozvoljava zaobilaženje individualnih antidampinških mjera. Takav individualni tretman može se dodijeliti izvoznicima kada se na temelju dovoljno obrazloženih zahtjeva može dokazati da u slučaju poduzeća koja su u potpunosti ili djelomično u stranom vlasništvu ili zajedničkih pothvata ti izvoznici mogu slobodno repatrirati kapital i dobit, da se izvozne cijene i količine, kao i uvjeti prodaje utvrđuju slobodno i da se konverzije deviza obavljaju po tržišnoj vrijednosti. Također treba dokazati da većina dionica pripada pojedincima i da su državni dužnosnici u upravnom odboru ili na ključnim upravljačkim pozicijama u manjini ili da je društvo dovoljno nezavisno od uplitanja države.“ [neslužbeni prijevod]

Uredba (EZ) br. 1225/2009

18 Nakon što su se dogodile činjenice iz glavnih postupaka, Uredba br. 384/96 stavljena je izvan snage i zamijenila ju je Uredba Vijeća (EZ) br. 1225/2009 od 30. studenog 2009. o zaštiti od dampinških uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (JO L 343, p. 51) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11, sv. 30., str. 202.), koja je stupila na snagu dvadeset i osmog dana nakon dana njezine objave u *Službenom listu Europske unije*, dakle dana 22. prosinca 2009.

19 Tekst članka 9. stavka 5. Uredbe br. 1225/2009 u početnoj verziji odgovarao je tekstu članka 9. stavka 5. Uredbe br. 384/96, u verziji koja proizlazi iz Uredbe br. 1972/2002.

20 Ta odredba je međutim nakon toga izmijenjena Uredbom (EU) br. 765/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2012. o izmjeni Uredbe br. 1225/2009 (SL L 237, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., sv. 118., str 264.). U skladu s njezinim člankom 2., Uredba br. 765/2012 stupila je na snagu trećeg dana od dana njezine objave u *Službenom listu Europske unije*, dakle 3. rujna 2012., i primjenjuje se samo na ispitne postupke pokrenute u skladu s Uredbom br. 1225/2009 i nakon navedenog stupanja na snagu. U uvodnim izjavama Uredbe br. 765/2012 obrazlaže se izmjena Uredbe br. 1225/2009 provedena na sljedeći način:

„(1) Tijelo za rješavanje sporova („DSB”) [WTO-a] 28. srpnja 2011. usvojilo je izvješće Prizivnog tijela i izvješće Povjerenstva kako je izmijenjeno izvješćem Prizivnog tijela u sporu „Europske zajednice — konačne antidampinške mjere na određene željezne ili čelične elemente za pričvršćivanje iz Kine” [2] („Izvješća”).

(2) U tim izvješćima je utvrđeno između ostaloga da je članak 9. stavak 5. Uredbe [br. 1225/2009] bio u skladu s člancima 6.10, 9.2 i 18.4 Sporazum WTO-a o antidampingu i sa člankom XVI:4 Sporazuma o WTO-a. Članak 9. stavak 5. osnovne antidampinške Uredbe propisuje da pojedinačni proizvođači izvoznici u zemljama bez tržišnoga gospodarstva koji ne dobiju tretman tržišnog gospodarstva prema članku 2. stavku 7. točki (c) osnovne antidampinške Uredbe podliježu pristojbi na razini cijele zemlje, osim ako takvi izvoznici mogu dokazati da ispunjavaju uvjete za individualni tretman („IT") utvrđene u članku 9. stavku 5. osnovne antidampinške Uredbe.

(3) Prizivno tijelo je utvrdilo da članak 9. stavak 5. osnovne antidampinške Uredbe iznosi pretpostavku da proizvođači izvoznici koji djeluju u zemljama bez tržišnoga gospodarstva nemaju pravo na individualni tretman te da bi se kvalificirali za individualni tretman, njihova je dužnost dokazati da ispunjavaju kriterije testiranja za individualni tretman. Prema Prizivnom tijelu, u odgovarajućim Sporazumima WTO-a nije predviđena ikakva pravna osnova za takvu pretpostavku.

(4) Međutim, Prizivno je tijelo razjasnilo da će, kod utvrđivanja jedinstvene dampinške marže i jedinstvene antidampinške pristojbe za niz izvoznika, dosljednost tog utvrđivanja s člankom 6. stavkom 10. i člankom 9. stavkom 2. Sporazuma WTO-a o antidampingu ovisiti o postojanju situacija prema kojima su dva ili više izvoznika, iako pravno različiti, u takvom odnosu da bi ih trebalo tretirati kao jedinstven subjekt. [...] U tom smislu, uvjete predloženih izmjena članka 9. stavka 5. osnovne antidampinške Uredbe koji odražavaju te situacije trebalo bi tumačiti u svjetlu obrazloženja Prizivnog tijela ne dovodeći u pitanje uvjete sličnog ili jednakog teksta u ostalim odredbama Uredbe [br. 1225/2009].

(5) Unija je 18. kolovoza 2011. obavijestila Tijelo za rješavanje sporova (DSB) da namjerava provesti preporuke i odluke Tijela za rješavanja sporova u ovom sporu na način sukladan njezinim obvezama prema WTO-u.

(6) U tu je svrhu potrebno izmijeniti odredbe članka 9. stavka 5. Uredbe [br. 1225/2009]."

Uredba (EZ) br. 1515/2001

21 Članak 1. Uredbe (EZ) br. 1515/2001 Vijeća od 23. srpnja 2001., o mjerama koje Zajednica može poduzeti slijedom izvješća koje je usvojilo Tijelo za rješavanje sporova WTO-a u pogledu antidampinških pitanja i pitanja o zaštiti od subvencioniranog uvoza (SL L 201, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, sv. 36, poglavlje 11., str. 215.), propisuje osobito u svom stavku 1. da kad TRS usvoji Izvješće o mjeri Zajednice koja je uvedena u skladu s antidampinškom uredbom, Vijeće može prema potrebi ukinuti ili izmijeniti osporenu mjeru i usvojiti bilo koju posebnu mjeru koja se u tom slučaju smatra primjerenom.

22 Članak 3. Uredbe br. 1515/2001 propisuje da „mjere usvojene na temelju ove Uredbe imaju učinak od dana njihovog stupanja na snagu i ne služe kao osnova za povrat pristojbi koje su naplaćene prije tog datuma, osim ako je drukčije određeno".

Glavni postupci i prethodna pitanja

Sporne uredbe

23 Komisija je 7. srpnja 2005. oglasom u *Službenom listu Europske unije* (SL C 166, str. 14.) objavila pokretanje antidampinškog postupka u vezi s uvozom u Uniju određenih cipela s gornjištem od kože podrijetlom iz Kine i Vijetnama (u daljnjem tekstu: predmetni proizvodi).

24 Komisija je 23. ožujka 2006. usvojila Uredbu (EZ) br. 553/2006 o uvođenju privremenih antidampinških pristojbi na uvoz određene obuće s gornjištima od kože podrijetlom iz Narodne Republike Kine i Vijetnama (SL L 98, 6.4.2006., str. 3.) (u daljnjem tekstu: Privremena uredba). Ta uredba je u skladu sa svojim člankom 3. stupila na snagu 7. travnja 2006., za razdoblje od šest mjeseci.

25 Uvodne izjave 119. i 120. Privremene uredbe određuju:

„119. Zainteresirane stranke su također tvrdile da je struktura troškova bila drukčija u Brazilu i uključenim državama, jer određene troškove [istraživanje i razvoj (u daljnjem tekstu: R & D), dizajn, itd.] koji se stavljaju na teret klijenata kineskih i vijetnamskih izvoznika snose brazilski proizvođači i stoga su uključeni u njihov trošak proizvodnje.

120. Naime, utvrđeno da su u određenim slučajevima izvoznici iz predmetnih zemalja prodaju predmetni proizvod bivšim proizvođačima [iz navedene Unije] u [Uniju] koji još uvijek snose gore navedene dijelove troškova proizvodnje i prodaju proizvod pod vlastitim žigom. To međutim nije razlog za odbijanje Brazila, jer se ti troškovi mogu prilagoditi pri utvrđivanju uobičajene vrijednosti.“ [neslužbeni prijevod]

26 Vijeće je 5. listopada 2006. usvojilo Konačnu uredbu, kojom je uvedena konačna antidampinška pristojba na navedeni uvoz.

27 Uvodne izjave 132. do 135. Konačne uredbe određuju:

„132. Određene zainteresirane stranke navodile su da se nikakva prilagodba s ciljem uzimanja u obzir troškova istraživanja i razvoja (u daljnjem tekstu: R & D) nije trebala primijeniti na uobičajenu vrijednost, s obrazloženjem da su kineski i vijetnamski proizvođači snosili slične R & D troškove.

133. Utvrđeno je međutim da su se R & D troškovi koje snose proizvođači iz predmetnih država uključenih u uzorak odnosili samo na R & D vezan uz proizvodnju, dok su u Brazilu istraživanje i razvoj obuhvaćali dizajn i uzorke novih modela cipela, odnosno da se radi o dvije različite vrste R & D troškova, te je stoga procijenjeno da je nužno zadržati tu prilagodbu.

134. Jedna druga stranka je također navela da treba izvršiti prilagodbu radi uzimanja u obzir činjenice da je dobit ostvarena od prodaje izvornim proizvođačima opreme (u daljnjem tekstu: OEM) niža od one ostvarene na druge prodaje.

135. Međutim, ta tvrdnja nije potkrijepljena utvrđenjima iz ispitnog postupka provedenog u brazilskim društvima, gdje takve razlike nisu utvrđene. Osim toga, eventualne razlike između prodaja OEM-ima i prodaja pod vlastitim žigom već ulaze u prilagodbu koja se vrši da bi se uzelo u obzir razlike između troškova R & D. Ta je tvrdnja stoga odbačena.“[neslužbeni prijevod]

28 Članak 1. stavak 3. Konačne uredbe utvrdio je stopu te pristojbe u visini od 16,5% za predmetne proizvode koje su proizvela sva društva sa sjedištem u Kini, osim društva Golden Step, za čije je proizvode utvrđena u visini od 9,7%, i u visini od 10% za one koje su proizvela sva društva sa sjedištem u Vijetnamu.

29 Osim toga, članak 3. te uredbe propisao je da će navedena stupiti na snagu dan nakon njezine objave u *Službenom listu Europske unije*, dakle dana 6. listopada 2006., te da će se primjenjivati tijekom razdoblja od dvije godine.

30 Komisija je 5. rujna 2007. usvojila Uredbu (EZ) br. 1028/2007 o pokretanju ispitnog postupka o mogućem izbjegavanju antidampinških mjera uvedenih Uredbom br. 1472/2006 o uvozu određenih cipela s gornjištem od kože podrijetlom iz Narodne republike Kine uvozima određene obuće s

gornjištima od kože podrijetlom iz Posebnog upravnog područja Makaa, bez obzira na to je li prijavljena kao proizvod koji se otprema [je podrijetlom] iz Posebnog upravnog područja Makaa ili nije i kojom se taj uvoz podvrgava registraciji (SL L 234, str. 3.).

31 Vijeće je 29. travnja 2008. usvojilo Uredbu (EZ) br. 388/2008 o proširenju konačnih antidampinških mjera uvedenih Uredbom br. 1472/2006 o uvozu određenih cipela s gornjištem od kože podrijetlom iz Narodne republike Kine na uvoze istog proizvoda koji se otprema iz Posebnog upravnog područja Makaa, bez obzira na to je li prijavljena kao proizvod koji se otprema [podrijetlom] iz Posebnog upravnog područja Makaa ili nije (SL 2008, L 117, str 1.).

32 Komisija je putem obavijesti u *Službenom listu Europske unije* 3. listopada 2008. (SL C 251, str. 21.) objavila pokretanje revizije zbog isteka antidampinških mjera koje se primjenjuju na uvoz određenih cipela s gornjištem od kože podrijetlom iz Kine i Vijetnama.

33 Vijeće je 22. prosinca 2009. usvojilo Uredbu o produljenju, kojom je nakon provedene revizije uvedena konačna antidampinška pristojba na uvoz predmetnih proizvoda, proširena na uvoz koji se otprema iz Posebnog upravnog područja Makaa Narodne Republike Kine, bez obzira na to jesu li proizvodi prijavljeni kao proizvodi koji su podrijetlom iz tog posebnog upravnog područja ili nisu.

34 Članak 1. stavci 3. i 4. Uredbe o produljenju utvrdio je stopu te pristojbe u visini od 16,5% za predmetne proizvode koje su proizvela sva društva sa sjedištem u Kini, osim društva Golden Step, kao i za one otpremljene iz Makaa, u visini od 9,7% za predmetne proizvode koje je proizvelo društvo Golden Step i u visini od 10% za proizvode koje su proizvela sva društva sa sjedištem u Vijetnamu.

35 Osim toga, članak 2. Uredbe o produljenju propisao je da ona stupa na snagu sljedećeg dana nakon objave u *Službenom listu Europske unije*, odnosno 30. prosinca 2009., i da će biti na snazi tijekom razdoblja od petnaest mjeseci.

Postupci koji su uslijedili

36 Dvjema presudama od 4. ožujka 2010. Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (T-401/06, EU:T:2010:67) kao i Zhejiang Aokang Shoes i Wenzhou Taima Shoes /Vijeće (T-407/06 i T-408/06, EU:T:2010:68) Opći sud Europske unije odbio je tri tužbe za poništenje kojima se traži poništenje Konačne uredbe, koje su podnijela određena društva proizvođači i izvoznici predmetnih proizvoda sa sjedištem u Kini.

37 Dvjema presudama od 2. veljače 2012. Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i od 15. studenog 2012. Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, EU:C:2012:710) Sud je odlučujući o žalbama protiv tih dvaju presuda Općeg suda, s jedne strane poništio te presude i s druge strane poništio Konačnu uredbu u dijelu u kojem se odnosila na tužitelje u predmetima u kojima se donesene te presude.

38 U navedenim presudama Sud je prije svega presudio da je Konačnom uredbom povrijeđena obveza Komisije da ispita zahtjeve proizvođača koji su zatražili dodjelu tretmana tržišnoga gospodarstva i obveza da se o svakom od zahtijeva odluči u roku od tri mjeseca od pokretanja ispitnog postupka, u skladu s člankom 2. stavkom 7. točkama (b) i (c) Uredbe br. 384/96, uključujući, kada je, s jedne strane, ta institucija odlučila koristiti metodu odabira uzoraka iz članka 17. te uredbe za izračun dampinških marži i kada, s druge strane, proizvođači koji su postavili te zahtjeve nisu uključeni u odabrani uzorak (vidjeti u tom smislu presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće, C-249/10 P, EU:C:2012:53, t. 36. do 40., i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, -EU:C:2012:710, t. 29. do 34.).

39 Sud je zatim utvrdio da se ne može isključiti mogućnost da je takvo ispitivanje moglo dovesti do uvođenja, u odnosu na tužitelje u postupcima povodom kojih su donesene ove presude, konačne antidampinške pristojbe koja se razlikuje od pristojbe od 16,5% koja se na njih primjenjivala temeljem članka 1. stavka 3. Konačne uredbe. Naime, tom odredbom uvedena je konačna antidampinška pristojba u visini od 9,7% za jedinog kineskoga proizvođača iz odabranoga uzorka Komisije i kojem je dodijeljen tretman tržišnog gospodarstva, odnosno društvo Golden Step. Međutim, u slučaju da je Komisija utvrdila da uvjeti tržišnog gospodarstva prevladavaju također za navedene tužitelje koji nisu uključeni u uzorak, ali su zatražili dodjelu istog statusa, na njih se također trebala primijeniti ista stopa jer izračunavanje pojedinačne dampinške marže nije bilo moguće (vidjeti u tom smislu presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće, C-249/10 P, EU:C:2012:53, t. 42., i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, EU:C:2012:710, t. 36.).

40 Sud je naposljetku zaključio da nije trebalo vremenski ograničiti učinke tumačenja Uredbe br. 384/96 iz točke 38. ove presude (presuda Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, EU:C:2012:710, t. 39. do 41.).

Predmet C-659/13

41 Zahtjevom za određivanje privremene mjere podnesenim 30. lipnja 2010. upravi Ujedinjene Kraljevine za poreze i carine temeljem članka 236. Carinskog zakonika društvo Clark zatražilo je povrat antidampinške pristojbe koju je platilo zbog uvoza predmetnih proizvoda u Uniju u razdoblju između 1. srpnja 2007. i travnja 2010. Taj je zahtjev obrazložio ističući da je konačna uredba nevaljana i zatražilo je od te uprave da prekine postupak do donošenja presuda Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, EU:C:2012:710).

42 Zahtjevom podnesenim navedenoj upravi 2. ožujka 2012., temeljem članka 236. Carinskog zakonika, društvo Clark ponovilo je svoj zahtjev, produljujući pritom razdoblje za koje je zatražilo povrat plaćene antidampinške pristojbe do 31. kolovoza 2010. Radilo se o iznosu od 42.592.829,52 britanskih funti (GBP) (otprilike 60 milijuna eura).

43 Uprava Ujedinjene Kraljevine za poreze i carine odbila je zahtjeve društva Clark odlukom od 13. ožujka 2013. Tu odluku utemeljila je na dva razloga od kojih se prvi temelji na tome da je presudama Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, EU:C:2012:710) Sud poništio Konačnu uredbu samo u dijelu u kojem se odnosi na tužitelje u predmetima u kojima su donesene te presude, a drugi na tome da niti jedan od proizvoda koje je društvo Clark uvezlo u Uniju nije potjecao od tih tužitelja.

44 Društvo Clark je 11. travnja 2013. protiv te odluke uložilo žalbu First-tier Tribunalu (Tax Chamber) (prvostupanjski sud (porezni odjel)).

45 Taj sud sumnja u valjanost Konačne uredbe, uzimajući u obzir osobito presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, - EU:C:2012:710). Taj sud pita se također o načinu na koji treba tumačiti članak 236. Carinskog zakonika.

46 U tim je okolnostima First-tier Tribunal (Tax Chamber) (prvostupanjski sud (porezni odjel)) odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

1. Je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 2. stavak 7. točku (b) i članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96, s obzirom na to da se Komisija nije izjasnila o zahtjevima za tretmanom tržišnog gospodarstva i individualnim tretmanom koje su podnijeli proizvođači-izvoznici iz Kine i Vijetnama koji nisu bili uključeni u uzorak u skladu s člankom 17. Uredbe 384/96?

2. Je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 2. stavak 7. točku (c) Uredbe br. 384/96, s obzirom na to da se Komisija nije izjasnila unutar tri mjeseca od početka ispitnog postupka o zahtjevima za tretmanom tržišnog gospodarstva kao što su to zahtijevali izvoznici iz Kine i Vijetnama koji nisu bili uključeni u uzorak u skladu s člankom 17. Uredbe 384/96?

3. Je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 2. stavak 7. točku (c) Uredbe br. 384/96 s obzirom na to da se Komisija nije izjasnila unutar roka od tri mjeseca od pokretanja ispitnog postupka o primjeni tretmana tržišnog gospodarstva kao što su to zahtijevali izvoznici iz Kine i Vijetnama, koji su bili uključeni u uzorak u skladu s člankom 17. Uredbe 384/96?

4. Je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 3., članak 4. stavak 1., članak. 5. stavak 4. i članak 17. Uredbe br. 384/96 s obzirom na to da je broj proizvođača koji su surađivali nedovoljan da bi Komisija mogla valjano ocijeniti štetu, te sukladno tome valjano procijeniti uzročnu vezu?

5. Je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 3. stavak 2. Uredbe br. 384/96 i članak 296. UFEU-a, s obzirom na to da su dokazi iz spisa ispitnog postupka pokazali da je šteta koju je pretrpjela industrija Unije bila ocijenjena upotrebom materijalno pogrešnih podataka te s obzirom na to da Konačna uredba ne daje nikakvo objašnjenje zašto ti dokazi nisu uzeti u obzir?

6. Je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 3. stavak 7. Uredbe br. 384/96, s obzirom na to da učinci drugih čimbenika za koje je poznato da mogu uzrokovati štetu nisu bili pravilno odvojeni i razlikovani od učinaka navodno dampinškog uvoza?

7) U kojoj mjeri se sudovi država članica mogu oslanjati na tumačenje Konačne uredbe koje je Sud dao u presudama Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, EU:C:2012:710) kako bi zaključili da te pristojbe nisu bile zakonski utemeljene u smislu članka 236. Carinskog zakonika za poduzeća koja, poput tužitelja u predmetima u kojima su donesene odluke Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće nisu bila uključena u uzorak, ali čiji zahtjevi za tretmanom tržišnog gospodarstva i individualnim tretmanom nisu ispitani?"

Predmet C-34/14

47 Društvo Puma je trima zahtjevima podnesenima 21. prosinca 2011. i 20. siječnja 2012. Glavnom carinskom uredu u Nürnbergu, na temelju članka 236. Carinskog zakonika zatražilo povrat antidampinške pristojbe koju je platilo za uvoz predmetnih proizvoda u Uniju tijekom razdoblja koje obuhvaća period od 7. travnja 2006. do 1. travnja 2011., s obrazloženjem da su sporne uredbe nevaljane. Predmetni iznos je tada dosezao 5.100.983,90 eura.

48 Glavni carinski ured u Nürnbergu je odlukom od 5. srpnja 2012. odbio zahtjeve društva Puma. Obrazložio je svoju odluku pozivajući se na dva razloga, od kojih se prvi temelji na tome da je Sud presudom Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) poništio Konačnu uredbu samo u dijelu koji se odnosio na tužitelje u predmetu u kojem je donesena ta presuda, a drugi na tome da nijedan od proizvoda koje je Puma uvezla u Uniju ne potječe od tih tužitelja.

49 Prigovorom podnesenim 18. srpnja 2012. Glavnom carinskom uredu u Nürnbergu Puma je ponovno zatražila povrat antidampinške pristojbe koju je platila. Izmijenila je međutim predmetni iznos, koji je tada odredila u visini od 5.059 .386,70 eura.

50 Puma je uložila žalbu Finanzgerichu München (financijski sud u Münchenu) nakon što je taj prigovor odbijen odlukom od 13. studenoga 2012..

51 Taj sud sumnja u valjanost spornih uredbi, osobito s obzirom na presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, -EU:C:2012:710). U okviru toga također se pita jesu li sporne uredbe i neke od odredbi Uredbe br. 384/96, koje se primjenjuju tim uredbama, u skladu sa Sporazum WTO-a o antidampingu. Pita se naposljetku o tumačenju koje treba dati članku 236. Carinskog zakonika.

52 U tim je okolnostima Finanzgerich München (financijski sud iz Münchena) odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„1) Jesu li Konačna uredba i Uredba o produljenju valjane u cijelosti ili samo u dijelu u kojem nisu poništene presudama Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, EU:C:2012:710)?

2. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, ali ako te uredbe ne bi bile u cijelosti nevaljane:

a) U odnosu na koje izvoznike i proizvođače sa sjedištem u Kini i Vijetnamu od kojih je tužitelj kupio robu tijekom razdoblja od 2006. do 2011. godine su Konačna uredba i Uredba o produljenju nevaljane?

b) Predstavlja li potpuno ili djelomično poništenje navedenih uredbi nepredvidivu okolnost ili višu silu u smislu članka 236. stavka 2. drugog podstavka Carinskog zakonika?

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

53 Vijeće i Komisija tvrde da društva Clark i Puma nemaju pravo isticati nevaljanost spornih uredbi pred sudovima koji su uputili zahtjev i da se stoga pitanja koja su postavila i koja se odnose na valjanost tih uredbi trebaju proglasiti nedopuštenima.

54 Na prvom mjestu Komisija tvrdi da se sporne uredbe osobno odnose na pravne osobe poput društava Clark i Puma, te da su ona stoga mogla od suda Unije izravno zahtijevati njihovo poništenje.

55 U tom pogledu treba prije svega napomenuti da su povod predmetima u glavnim postupcima bili zahtjevi za povrat antidampinške pristojbe plaćene primjenom spornih uredbi, koje su društva Clark i Puma podnijela nadležnim nacionalnim carinskim tijelima na temelju članka 236. Carinskog zakonika, a koja su ona nakon toga odbila. Nakon tih odluka o odbijanju društva Clark i Puma su iskoristila pravo na žalbu koje im daje članak 243. Carinskog zakonika, pod uvjetima propisanima nacionalnim pravom.

56 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, opće načelo koje svakom pojedincu jamči pravo da u okviru žalbe podnesene protiv nacionalne mjere kojom mu se nanosi šteta istakne nevaljanost akta Unije na kojem se temelji ta mjera, ne protivi se tome da se takvo pravo uvjetuje time da zainteresirana stranka nije iskoristila pravo da izravno zatraži njegovo poništenje od suda Unije temeljem članka 263. UFEU-a. Međutim, samo u slučaju da se bez sumnje može smatrati da bi zahtjev subjekta za poništenje predmetnog akta bio dopušten, njemu nije dozvoljeno isticati nevaljanost predmetnog akta pred nadležnim nacionalnim sudom (vidjeti u tom smislu presude TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, t. 23.; Valimar, C-374/12, EU:C:2014:2231, t. 28. i 29., kao i TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, t. 18.).

57 Dakle samo u slučaju da se može zaključiti da se sporne uredbe nedvojbeno izravno i osobno odnose na pravne osobe poput društava Clark i Puma, u smislu članka 263. četvrtog stavka UFEU-a, ta društva ne bi mogla isticati nevaljanost tih uredbi pred sudovima koji su uputili zahtjev.

58 Nadalje, treba napomenuti da su uredbe poput spornih uredbi normative naravi, sa obzirom na to da se primjenjuju na sve predmetne gospodarske subjekte (vidjeti u tom smislu presude Allied Corporation i dr./Komisija, 239/82 i 275/82, EU:C:1984:68, t. 11. i 12., kao i TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, t. 18.).

59 Naposljetku treba podsjetiti da je Sud u svojoj sudskoj praksi identificirao određene kategorije gospodarskih subjekata na koje se uredba o antidampinškoj pristojbi može osobno odnositi ne dovodeći pritom u pitanje mogućnost da se ona osobno odnosi na druge subjekte zbog obilježja koja su samo njima svojstvena i po kojima se razlikuju od svih ostalih osoba (vidjeti u tom smislu presude Extramet Industrie/Vijeće, C-358/89, EU:C:1991:214, t. 16., i TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, t. 22.).

60 Kao prvo, uredbe se mogu osobno odnositi na one proizvođače i izvoznike predmetnoga proizvoda kojima se na teret stavlja damping na temelju podataka koji proizlaze iz njihove trgovinske djelatnosti (presuda Valimar, C-374/12, EU:C:2014:2231, t. 30. i navedena sudska praksa).

61 Kao drugo, to također može biti slučaj u vezi s onim izvoznicima dotičnog proizvoda čija je prodajna cijena uzeta u obzir prilikom oblikovanja izvozne cijene i na koje se stoga odnose utvrđenja o postojanju dampinga (vidjeti presude Nashua Corporation i dr./Komisija i Vijeće, C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115, t. 15. i presuda Gestetner Holdings/Vijeće i Komisija, C-143/14, EU:C:2015:236, t. 20.).

62 Kao treće, isto može vrijediti za uvoznike povezane s izvoznicima predmetnog proizvoda, osobito u slučaju kad je izvozna cijena izračunana na temelju preprodajnih cijena tih uvoznika na tržištu Unije i u slučaju kad je sama antidampinška pristojba izračunata na temelju tih preprodajnih cijena (presude Neotype Techmashexport/Komisija i Vijeće, C-305/86 i C-160/87, EU:C:1990:295, t. 19 . i 20., kao i - TMK Europe, C-143/14, -EU:C:2015:236, t. 21.).

63 U ovom slučaju nije sporno da društva Clark i Puma nisu navedena u spornim uredbama kao proizvođači ili izvoznici predmetnog proizvoda, u smislu sudske prakse navedene u točki 60. ove presude. Usto, Komisija je u svojem očitovanju navela da društvo Puma ne smatra povezanim uvoznikom u smislu sudske prakse navedene u točki 62. ove presude. Suprotno tome, iz usmenih i pisanih očitovanja proizlazi da Komisija tvrdi da je za društva Clark i Puma karakterističan poseban ekonomski model, onaj "*original equipment manufacturer*" [proizvođača izvorne opreme] (u daljnjem tekstu: OEM), odnosno društva koje pod vlastitim žigom prodaje proizvode koje su proizvela druga društva, okolnost koju se uzelo u obzir u spornim uredbama.

64 U tom pogledu, istina je da je Sud u posebnim okolnostima već presudio da u svjetlu sudske prakse iz točke 61. ove presude treba smatrati da se za subjekt koji se odlučio za gore navedeni ekonomski model treba smatrati da se na njega osobno odnosi uredba kojim se uvode antidampinške pristojbe (vidjeti u tom smislu presude Nashua Corporation i dr./Komisija i Vijeće, C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115, t. 3. i 17. do 20., kao i Gestetner Holdings/Vijeće i Komisija, C-156/87, EU:C:1990:116, t. 3. i 20. do 23.).

65 Međutim, u ovom predmetu je jasno da uvodne izjave 119. i 120. Privremene uredbe i uvodne izjave 132. do 135. Konačne uredbe, na kojima Komisija temelji svoje argumente, ne dozvoljavaju zaključak niti da se društva Clark i Puma nalaze u situaciji kao što je ona koja je dovela do presude navedene u prethodnoj točki ove presude, niti da ona stoga mogu bez ikakve sumnje izravno zahtijevati poništenje sporne uredbe od suda Unije.

66 Naime, iako iz presuda proizlazi da je Vijeće u presudama Nashua Corporation i dr./Komisija i Vijeće (C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115) kao i Gestetner Holdings/Vijeće i Komisija (C-156/87, EU:C:1990:116) izravno uzelo u obzir individualnu situaciju određenih dobavljača tužitelja kojima je uvedena antidampinška pristojba, uvodne izjave Privremene uredbe i Uredbe o konačnoj pristojbi iz prethodne točke ove presude ne spominju niti jednog posebnog subjekta te dijelom upućuju na zaključke u vezi s brazilskim društvima.

67 Kao drugo, Vijeće i Komisija tvrde da se društvima Clark i Puma ne treba priznati pravo da ističu nevaljanost spornih uredbi u postupcima poput onih koji se vode pred sudovima koji su uputili zahtjeve, kada su imala mogućnost, u skladu s člankom 11. stavkom 8. Uredbe br. 384/96, zahtijevati povrat antidampinške pristojbe koju su platila, ali nisu iskoristili tu mogućnost u roku od šest mjeseci određenom u tu svrhu.

68 U tom pogledu, prije svega treba, međutim, utvrditi da se ni na temelju teksta članka 11. stavka 8. Uredbe br. 384/96 niti teksta članka 236. Carinskog zakonika, na koji su se pozvali Clark i Puma u svrhu podnošenja zahtjeva kojima su pokrenuti glavne postupke, ne može zaključiti da uvoznici koji nisu pokrenuli postupak iz članka 11. stavka 8. Uredbe br. 384/96 u roku određenom u tu svrhu nemaju ili nemaju više pravo koristiti se postupkom iz članka 236. Carinskog zakonika.

69 Nadalje, treba ustvrditi, poput nezavisnog odvjetnika u točkama 53. i 54. njegovog mišljenja, da postupak iz članka 11. stavka 8. Uredbe br. 384/96 nema isti cilj kao i onaj iz članka 236. Carinskog zakonika. Naime, cilj je postupka iz članka 11. stavka 8. Uredbe br. 384/96 da se dozvoli uvoznicima koji su platili antidampinšku pristojbu da putem nadležnih nacionalnih tijela zahtijevaju njezin povrat od Komisije, kada se dokaže da dampinška marža, na temelju koje je ta pristojba plaćena, ukinuta ili smanjena na visinu manju od visine iznosa pristojbe na snazi. U tom postupku izvoznici ne osporavaju zakonitost uvedenih antidampinških pristojbi već se pozivaju na promjenu situacije koja ima izravni učinak na dampinšku maržu koja je prvotno određena. Suprotno tome, postupak iz članka 236. Carinskog zakonika dozvoljava navedenim uvoznicima da zahtijevaju povrat uvozne ili izvozne carine koju su platili u slučaju kada se dokaže da u trenutku plaćanja te carine nisu bile zakonski utemeljene.

70 Naposljetku, struktura tih dvaju postupaka je u bitnome različita. Postupak iz članka 11. stavka 8. Uredbe br. 384/96 je u nadležnosti Komisije i može se provesti samo u roku od šest mjeseci od dana kada su nadležna tijela ispravno utvrdila konačni iznos pristojbe koji se treba naplatiti, dok je postupak iz članka 236. Carinskog zakonika u nadležnosti nacionalnih carinskih tijela i može se pokrenuti u roku od tri godine od dana kad je o tim carinama obaviješten dužnik.

71 Na trećem mjestu, Vijeće i Komisija navode da se društvima Clark i Puma ne treba priznati mogućnost da se u okviru postupka povodom prigovora nevaljanosti poput onog protiv spornih uredbi pozivaju na povredu odredbi Uredbe br. 384/96 u vezi s zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva ili individualnog tretmana. Naime, to bi dovelo do toga da se uvoznicima dozvoli da se koriste subjektivnim pravima koja su tom uredbom dodijeljena samo proizvođačima i izvoznicima koji sudjeluju u antidampinškom ispitnom postupku.

72 Ti argumenti nisu od važnosti u ovom kontekstu. Naime, društva Clark i Puma se ne nalaze u situaciji subjekta koji od suda Unije traži poništenje uredbe kojom je uvedena antidampinška pristojba, već u situaciji subjekta koji pred nacionalnim sudom ističe nevaljanost te uredbe u postupku povodom tužbe protiv nacionalne mjere usvojene na temelju tog akta, akta za kojeg ne bi bilo očito da ga je tom subjektu dopušteno osporavati pred sudom Unije.

73 Međutim, kako i ističe nezavisni odvjetnik u točki 59. svojeg mišljenja, uvoznici poput društava Clark i Puma, koji su platili antidampinšku pristojbu očito imaju vlastiti interes i aktivnu legitimaciju za isticanje, u okviru tužbi poput onih u glavnim postupcima, da su uredbe kojima se uvodi ta pristojba nevaljane s obrazloženjem da je navedena pristojba uvedena bez da je Komisija prethodno odlučila u skladu s pravilima iz Uredbe br. 384/96 o zahtjevu za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva ili

individualnog tretmana koje su postavili proizvođači ili izvoznici proizvoda o kojima se radi. Naime, neuzimanje u obzir tih zahtjeva može imati negativan utjecaj na antidampinšku pristojbu koja će se po završetku postupka odrediti za proizvode subjekata o kojima se radi (vidjeti u tom smislu presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće, C-249/10 P, EU:C:2012:53, t. 42., i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, EU:C:2012:710, t. 36.).

74 S obzirom na sva prethodna razmatranja, valja zaključiti da se za društva Clark i Puma treba smatrati da imaju pravo isticati nevaljanost spornih uredbi pred sudovima koji su uputili zahtjeve te da su stoga zahtjevi za prethodnu odluku dopušteni.

Pitanja o valjanosti Konačne uredbe

75 Prvim do šestim pitanjem u predmetu C-659/13 kao i prvim i drugim pitanjem točkom (a) u predmetu C-34/14, koje treba ispitati zajedno, svaki od dva suda koja su uputila zahtjev pita povrjeđuje li se Uredbom o konačnoj pristojbi iz različitih razloga članak 296. UFEU-a kao i članak 2. stavak 7. točku (b), članak 2. stavak 7. točku (c), članak 3. stavke 1., 2. i 5. do 7., članak 4. stavak 1., članak 5. stavak 4., članak 9. stavak 5., članak 9. stavak 6. ili članak 17. Uredbe br. 384/96, pri čemu se neki od ovih članaka i odredbi promatraju samostalno dok se drugi promatraju zajedno.

Uvodna očitovanja

76 Uvodno, treba prije svega ustvrditi da se određeni razlozi koji su doveli do toga da sud koji je uputio zahtjev u predmetu C-659/13 pita je li Konačna uredba nevaljana odnose na ispitni postupak Komisije koji je doveo do usvajanja te uredbe (prvo do četvrtog pitanja). Ostali razlozi odnose se na samu uredbu (peto i šesto pitanje). Međutim, predmetna uredba je akt Vijeća. Usto, ta uredba je u bitnome potvrdila ispravnost kako Komisijinih metodoloških i postupovnih izbora u okviru tog ispitnog postupka, tako i ocijene i zaključke koje je iz njih izvela ta institucija u Privremenoj uredbi.

77 U tim uvjetima treba zaključiti da su sva pitanja suda koji je uputio zahtjev u predmetu C-659/13 usmjerena ne samo na postupanje Komisije, kako izričito proizlazi iz tih pitanja, već također i postupanje Vijeća. Uostalom, na isti način treba tumačiti i pitanja u predmetu C-34/14. Naime, iako u tekstu tih pitanja nisu precizno navedeni različiti razlozi nevaljanosti o kojima se pita sud koji je uputio zahtjev, njegova odluka kojom se upućuje prethodno pitanje dozvoljava zaključak da su neki od tih razloga vezani za ispitni postupak koji je provela Komisija, a drugi za zaključke koje je iz toga izvelo Vijeće u Konačnoj uredbi.

78 Nadalje, u predmetu C-34/14, sud koji je uputio zahtjev se u okviru svog prvog pitanja i svog drugog pitanja točke (a) također pita o valjanosti Uredbe o produljenju. Međutim, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se taj sud u tom pogledu poziva samo na isti razlog nevaljanosti kao onaj zbog kojeg sumnja u valjanost Konačne uredbe.

79 U tim uvjetima treba navesti da će se Uredba o produljenju moći po potrebi smatrati nevaljanom samo u mjeri u kojoj ispitivanje pitanja koja se odnose na Konačnu uredbu dovede do zaključka da je ta uredba u potpunosti ili djelomično nevaljana.

80 Na posljetku, u predmetu C-34/14, sud koji je uputio zahtjev poziva se u okviru svojih pitanja o valjanosti Konačne uredbe, s jedne strane, na Sporazum WTO-a o antidampingu i s druge strane na određene odluke i preporuke DSB-a, koji bi prema njegovom mišljenju mogli utjecati na valjanost te uredbe.

81 U tim uvjetima, treba prije svega ustvrditi može li se na taj sporazum i te odluke i preporuke DSB-a pozvati u tom predmetu i treba li stoga valjanost Konačne uredbe ispitati uzimajući njih u obzir.

82 Kao prvo, u skladu s člankom 216. stavkom 2. UFEU-a međunarodni sporazumi koje sklapa Unija obvezujući su za njezine institucije i stoga su nadređeni aktima koje one donose (vidjeti u tom smislu presudu Intertanko i dr., C-308/06, EU:C:2008:312, t. 42. i navedenu sudsku praksu).

83 U ovom predmetu, s obzirom na to da je Unija stranka Sporazum WTO-a o antidampingu, taj sporazum u praksi obvezuje njezine institucije.

84 Kao drugo, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se u prilog tužbi za poništenje akta sekundarnog prava Unije ili prigovoru utemeljenom na nezakonitosti takvog akta na odredbe međunarodnog sporazuma kojega je Unija stranka može pozvati samo pod uvjetom da, s jedne strane, to nije protivno naravi i strukturi tog sporazuma i, s druge strane, da su te odredbe sadržajno bezuvjetne i dovoljno precizne (vidjeti osobito presudu Vijeće i dr./Vereniging Milieudefensie i Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-120/06 P do C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 110. i navedenu sudsku praksu).

85 Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da, uzimajući u obzir njihovu narav i strukturu, sporazumi WTO-a u načelu ne pripadaju među norme s obzirom na koje se može nadzirati zakonitost akata institucija Unije (vidjeti osobito presude Portugal/Vijeće, C-149/96 EU:C:1999:574, t. 47.; Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, t. -21. i LVP, C-306/13, EU:C:2015:494, t. 38.).

86 Naime, Sud je istaknuo da bi se priznanjem da sudovi Unije imaju izravnu odgovornost osigurati usklađenost prava Unije s pravilima WTO-a, zakonodavnim ili izvršnim tijelima Unije oduzeo manevarski prostor koji imaju slična tijela trgovinskih partnera Unije. Nesporno je, naime, da su neke od ugovornih stranaka, uključujući i najvažnije partnere Unije s trgovinskog gledišta, zaključile, s obzirom na predmet i cilj Sporazuma WTO-a, da oni ne spadaju u norme s obzirom na koje njihova pravosudna tijela nadziru zakonitost svojih pravila domaćeg prava. Takav nedostatak uzajamnosti, ako bi bio prihvaćen, mogao bi dovesti do neravnoteže u primjeni pravila WTO-a (vidjeti osobito presude Portugal/Vijeće, C-149/96, EU:C:1999:574, t. 43. do 46. i Komisija/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, t. 39.).

87 Sud je ipak prihvatio da u dvjema iznimnim situacijama sudovi Unije trebaju, kada je to potrebno, nadzirati zakonitost akta Unije i akata donesenih radi njegove primjene s obzirom na pravila Sporazuma WTO-a. Kao prvo, riječ je o pretpostavci da Unija namjerava izvršiti konkretnu obvezu preuzetu Sporazumima i, kao drugo, o slučaju u kojem akt prava Unije o kojem je riječ izričito upućuje na točno određene odredbe tih sporazuma (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, t. 40. i 41. kao i navedenu sudsku praksu).

88 Stoga treba utvrditi o čemu je riječ u ovom predmetu.

89 U tom pogledu, treba utvrditi prije svega da ni članak 9. stavak 5. drugi podstavak Uredbe br. 384/96, na koji se odnose upiti suda koji je uputio zahtjev predmetu C-34/14, niti bilo koji drugi članak te uredbe ne upućuju ni na koju određenu odredbu tih sporazuma.

90 Nadalje, iako je točno da uvodna izjava 5. Uredbe br. 384/96 upućuje na to da u pravo Unije treba prenijeti "u što je moguće većoj mjeri" izričaj Sporazum WTO-a o antidampingu, taj izraz treba shvatiti u smislu da zakonodavac Unije, čak i ako je prilikom donošenja Osnovne uredbe namjeravao uzeti u obzir pravila Sporazuma o antidampingu, nije izrazio volju za prenošenje svakog od tih pravila u navedenu uredbu. (presuda Komisija/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, t. 52.).

91 Sud je već osobito utvrdio da članak 2. stavak 7. Uredbe br. 384/96 predstavlja izraz volje zakonodavca Unije da u tom području usvoji pristup svojstven pravnom poretku Unije, propisivanjem posebnog sustava detaljnih pravila u vezi s izračunom uobičajene vrijednosti za uvoze iz zemalja bez tržišnog

gospodarstva (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, t. 47. do 50. i 53.). Međutim, odredbe članka 9. stavka 5. drugog podstavka Uredbe br. 384/96 upućuju na članak 2. stavak 7. te uredbe i sastavni su dio sustava koji se njome uvodi.

92 Stoga treba zaključiti da se ne može pozivati na Sporazum WTO-a o antidampingu u svrhu osporavanja zakonitosti Konačne uredbe.

93 Na trećem mjestu treba utvrditi mogu li dva izvješća DSB-a na koja se poziva navedeni sud koji je uputio zahtjev dovesti taj zaključak u pitanje. Prvi među njima odnosi se na predmet "Europske zajednice – konačne antidampinške mjere na određene željezne ili čelične elemente za pričvršćivanje iz Kine (WT/DS397/R)", kako je to i navedeno u točki 20. ove presude. Drugo izvješće, koje u određenom dijelu ponavlja suštinske zaključke prvog izvješća, odnosi se na predmet "Europska Unija – Antidampinške mjere koje se odnose na određene cipele podrijetlom iz Kine (WT/DS405/R)" i sadrži između ostaloga odluku o kompatibilnosti spornih uredbi sa sporazumima WTO-a.

94 U tom pogledu, iz sudske prakse proizlazi da uzimajući obzir prirodu i strukturu sustava za rješavanje sporova uspostavljenog sporazumima WTO-a i važno mjesto koje pregovaranje između ugovornih strana ima u tom sustavu, sud Unije u svakom slučaju ne može kontrolirati zakonitost ili valjanost akata Unije s obzirom na pravila WTO-a dok god razumni rok koji Unija ima za postupanje u skladu s presudama i preporukama DSB-a kojima se utvrđuje nepoštivanje navedenih pravila nije protekao, jer u protivnom taj rok ne bi imao nikakav učinak (vidjeti u tom smislu presude Biret International/Vijeće, C-93/02 P, EU:C:2003:517, t. 62., kao i X i X BV, C-319/10 i C-320/10, EU:C:2011:720, t. 41.).

95 Nadalje, sam protek tog roka ne znači da je Unija iscrpila mogućnosti tog sustava za rješavanje sporova za pronalaženje rješenja za spor u kojem se nalazi s drugim ugovornim stranama. U tim uvjetima, obvezivanje suda Unije da, samo zato jer je protekao rok, nadzire zakonitost ili valjanost predmetnih mjera Unije s obzirom na pravila WTO-a te odluka i preporuka DSB-a kojima se utvrđuje njihovo nepoštivanje, moglo bi dovesti do slabljenja položaja Unije u pronalaženju rješenja koje bi istodobno bilo u skladu s pravilima WTO-a i prihvatljivo za obje stranke u sporu (vidjeti u tom smislu presude Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, t. 51. i 54.; FIAMM i dr./Vijeće i Komisija, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 117. i 125. do 130., kao i X i X BV, C-319/10 i C-320/10, EU:C:2011:720, t. 36. i 37.).

96 Stoga se čak i nakon proteka gore navedenog roka pojedinac ne može se s uspjehom pozvati na odluke i preporuke DSB-a da bi osigurao da se izvrši kontrola zakonitosti ili valjanosti postupanja institucija Unije, barem izvan slučaja kada je Unija namjeravala preuzeti posebnu obvezu na temelju tih odluka i preporuka (vidjeti u tom smislu presude Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, t. 40. i 41.; Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, t. 30. do 35., kao i X i X BV, C-319/10 i C-320/10, EU:C-:2011:720, t. 37.).

97 U ovom slučaju, s jedne strane, u vezi s predmetom "Europska Unija – Antidampinške mjere koje se odnose na određene cipele podrijetlom iz Kine (WT/DS405/R)", istina je da je DSB odlučio da ugovorne odredbe u jednom dijelu članka 9. stavka 5. Uredbe br. 384/96 nisu bile u skladu s određenim pravilima WTO-a, kako „same po sebi“ tako i „kako su primijenjene“ u spornoj uredbi. Međutim, DSB se ograničio na preporuku Uniji da uskladi Uredbu br. 1225/2009, koja je u međuvremenu stavila izvan snage i zamijenila Uredbu br. 384/96, s navedenim pravilima. Također nije dao nikakvu posebnu uputu u vezi sa spornim uredbama.

98 S druge strane ništa ne dozvoljava zaključak da je zakonodavac Unije namjeravao preuzeti posebnu obvezu u vezi sa spornim uredbama nastavno na to izvješće ili na izvješće DSB-a u vezi sa odlukom "Europske zajednice – konačne antidampinške mjere na određene željezne ili čelične elemente za pričvršćivanje iz Kine (WT/DS397/R)", u kojoj je već zaključio s istim obrazloženjem da je članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96 neusklađen s pravilima WTO-a, i preporučio da se ta odredba uskladi.

99 Naime, bez obzira na to što je u uvodnim izjavama 5. i 6. Uredbe br. 765/2012 izrazio svoju "namjeru da provede" te odluke i preporuke DSB-a "na način kojim poštuje svoje obveze u okviru WTO-a", zakonodavac Unije je odlučio da se izmjena Uredbe br. 1225/2009 uvedena s tim ciljem primjenjuje samo na ispitne postupke koji su pokrenuti prema odredbama te uredbe i nakon stupanja na snagu Uredbe br. 765/2012, kako i proizlazi iz članka 2. te uredbe. Stoga zakonodavac Unije nije predvidio da se ta izmjena primjenjuje na ispitni postupak pokrenut na temelju Uredbe br. 384/96 prije stupanja na snagu Uredbe br. 765/2012, poput ispitnog postupka koji je prethodio usvajanju spornih uredbi.

100 Iz svega gore navedenoga proizlazi da se u ovim postupcima ne može pozivati ni na Sporazum WTO-a o antidampingu niti na dva izvješća iz točke 93. ove presude i da se stoga valjanost Konačne uredbe ne može ispitati uzimajući njih u obzir.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 2. stavak 7. točku (b) Uredbe br. 384/96

101 Prvim pitanjem u predmetu C-659/13 kao i, u biti, prvim pitanjem i drugim pitanjem točkom (a) u predmetu C-34/14, sudovi koji su uputili zahtjev u biti pitaju je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj se njome povrjeđuje, prema njihovom mišljenju, članak 2. stavak 7. točku (b) Uredbe br. 384/96, s obzirom na to da se Vijeće i Komisija nisu očitovali o zahtjevu za dodjelu tretmana tržišnoga gospodarstva koji su podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici koji nisu uključeni u uzorak sastavljen primjenom članka 17. te uredbe.

102 U ovom predmetu ispitivanje Konačne uredbe dovodi do tri zaključka. Kao prvo, određeni kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici nad kojima se provodi ispitni postupak po čijem je završetku usvojena ta uredba zatražili su na temelju članka 2. stavka 7. točke (b) Uredbe br. 384/96 da im se dodijeli tretman tržišnoga gospodarstva. Kao drugo, Komisija se odlučila iskoristiti mogućnost prikupljanja uzoraka u okviru ispitnog postupka, na temelju članka 17. te uredbe, s obzirom na veliki broj subjekata o kojima se radi. Kao treće, Komisija, čije je stajalište s tim u vezi potvrdilo Vijeće, odlučila je, uzevši u obzir primjenu postupka prikupljanja uzoraka i velik broj zahtjeva za dodjelu tretmana tržišnoga gospodarstva koji su joj podneseni, donijeti odluku o zahtjevima kineskih i vijetnamskih proizvođača-izvoznika uključenih u njezin uzorak, a ne o onima proizvođača-izvoznika koji nisu uključeni u taj uzorak.

103 S obzirom na te zaključke i uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu treba ocijeniti je li postupak koji je doveo do usvajanja spornih uredbi u skladu s člankom 2. stavkom 7. točkom (b) Uredbe br. 384/96.

104 U tom pogledu, prije svega treba napomenuti da stavak 1. članka 17. Uredbe br. 384/96 propisuje da se u slučaju velikog broja gospodarskih subjekata obuhvaćenih antidampinškim ispitnim postupkom taj ispitni postupak može ograničiti na razuman broj stranaka, uz korištenje statistički reprezentativnih uzoraka. Temeljem stavka 2. tog članka Komisiji pripada konačan izbor stranaka koje će se uvrstiti u taj uzorak. Prema stavku 3. tog članka pojedinačna dampinška marža treba se ipak izračunati za svakog izvoznika ili proizvođača koji nije uključen u uzorak, a koji je to zatražio, osim kada je njihov broj toliko velik da bi pojedinačno ispitivanje nerazumno otežalo zadatak i onemogućilo da se ispitni postupak provede na vrijeme.

105 Nadalje, članak 2. Uredbe br. 384/96 u svom stavku 1. propisuje temeljno pravilo prema kojem utvrđivanje uobičajene vrijednosti proizvoda, koje predstavlja jednu od osnovnih etapa pri utvrđivanju eventualnog dampinga, obično temelji na cijenama koje su nezavisni kupci platili ili plaćaju u uobičajenom tijeku trgovine u zemlji izvoznici (vidjeti u tom smislu presudu GLS, C-338/10, EU:C:2012:158, t. 19.).

106 Međutim, u slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnoga gospodarstva, članak 2. stavak 7. točka (a) Uredbe br. 384/96 propisuje da se odstupanjem od osnovnog pravila iz prethodne točke ove presude, uobičajena vrijednost načelno utvrđuje na temelju cijene ili izračunane vrijednosti u nekoj trećoj zemlji tržišnoga gospodarstva. Cilj te odredbe je da se izbjegne uzimanje u obzir cijena i troškova koji vrijede u državi bez tržišnoga gospodarstva u slučajevima kada ti parametri nisu rezultat uobičajenih sila koje djeluju na tržištu (presude GLS, C-338/10, EU:C:2012:158, t. 20., i Vijeće/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, t. 66.).

107 Osim toga, u slučaju uvoza osobito iz Kine, Vijetnama i bilo koje druge zemlje bez tržišnoga gospodarstva, koja je država članica WTO-a na dan pokretanja antidampinškog ispitnog postupka, članak 2. stavak 7. točka (b) Uredbe br. 384/96 propisuje da se uobičajena vrijednost utvrđuje u skladu s člankom 2. stavcima 1. do 6. te uredbe ako se na temelju ispravno dokumentiranih zahtjeva koje su podnijeli jedan ili više proizvođača sa sjedištem u toj zemlji i nad kojima se provodi ispitni postupak utvrdi da uvjeti tržišnog gospodarstva prevladavaju za tog ili te proizvođače.

108 Kao što to proizlazi iz različitih uredbi iz kojih je proizašao članak 2. stavak 7. točka (b) Uredbe br. 384/96, cilj te odredbe je priznati proizvođačima koji djeluju u uvjetima tržišnog gospodarstva koji su se pojavili u predmetnim zemljama status koji odgovara njihovoj pojedinačnoj situaciji a ne situaciji cijele zemlje u kojoj imaju sjedište (vidjeti u tom smislu presude Vijeće/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, t. 67. do 69., i Komisija/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, t. 49.).

109 U tom kontekstu Sud je presudio da kada su Vijeće i Komisija adresati zahtjeva podnesenih na temelju članka 2. stavka 7. točaka (b) i (c) Uredbe br. 384/96, oni imaju obvezu ocijeniti jesu li dokazi koje je podnio uključeni proizvođač dovoljni da se dokaže da su zadovoljeni potrebni kriteriji (vidjeti u tom smislu presudu Vijeća/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, t. 70. i 107.).

110 Usto, Vijeće i Komisija moraju odlučiti o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koje postavi bilo koji od proizvođača sa sjedištem u zemlji koja nema tržišno gospodarstvo koja je članica WTO-a na dan pokretanja antidampinškog ispitnog postupka, uključujući kada se koriste tehnikom odabira uzoraka iz članka 17. Uredbe br. 384/96 (vidjeti u tom smislu presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće, C-249/10 P, EU:C:2012:53, t. 32. i 36. do 38., kao i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, EU:C:2012:710, t. 24., 29., 30. i 32.).

111 Sud je naposljetku ocijenio da je posljedica povrede te obveze nezakonitost Uredbe kojom je Vijeće po završetku ispitnog postupka uvelo antidampinške pristojbe s obzirom na to da se njome uvode konačne antidampinške pristojbe i konačna naplata privremenih antidampinških pristojbi na proizvode koji potječu od uključenih proizvođača (vidjeti u tom smislu presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće, C-249/10 P, EU:C:2012:53, t. 43., i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, EU:C:2012:710, t. 37.).

112 Iz toga slijedi da činjenica da Vijeće i Komisija nisu odlučili o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koje su podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici koji nisu uključeni u uzorak sastavljen na temelju članka 17. Uredbe br. 384/96 predstavlja povredu članka 2. stavka 7. točke (b) te uredbe. Stoga Konačnu uredbu treba proglasiti nevaljanom u tom dijelu.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96

113 Prvim pitanjem u predmetu C-659/13 sud koji je uputio zahtjev također pita je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povređuje članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96, jer Vijeće i Komisija nisu odlučili o zahtjevima za individualni tretman koje su podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici koji nisu uključeni u uzorak sastavljen na temelju članka 17. te uredbe.

114 Analiza Konačne uredbe dovodi do zaključka da iako su neki kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici nad kojima se provodio ispitni postupak po čijem je završetku usvojena ta uredba na temelju članka 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96 zatražili da im se dodijeli individualni tretman, Komisija, čije je stajalište o tom pitanju potvrdilo Vijeće, je na isti način i iz istih razloga kao i za zahtjev za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva, odlučila donijeti odluku samo o zahtjevima za individualni tretman proizvođača-izvoznika uključenih u uzorak prikupljen primjenom članka 17 te uredbe.

115 U tim uvjetima treba ispitati jesu li na taj način Vijeće i Komisija povrijedili članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96.

116 Ispitivanje te odredbe dovodi do više zaključaka.

117 Prije svega, iz samog teksta te odredbe proizlazi da Vijeće i Komisija moraju utvrditi antidampinške pristojbe u iznosu koji je primjeren za svaki pojedinačni slučaj i uvesti ih bez diskriminacije za svakog dobavljača proizvoda koji se uvoze po dampinškim cijenama i dovode do nastanka štete, bez obzira na njihov izvor.

118 Nadalje, iz navedene odredbe proizlazi da Vijeće i Komisija pri usvajanju uredbe o uvođenju antidampinške pristojbe u načelu moraju u toj uredbi odrediti iznos antidampinške pristojbe koji se uvodi za svakog dobavljača koji je njome obuhvaćen, osim u slučaju da taj individualni tretman nije moguće primijeniti.

119 Međutim, članak 9. stavak 5. prvi podstavak Uredbe br. 384/96 predviđa mogućnost odstupanja od tog načela u slučaju iz članka 2. stavka 7. točke (a) te uredbe kada Vijeće ili Komisija usvoje uredbu kojom se uvodi antidampinška pristojba na uvoz iz određenog izvora, odnosno zemalja bez tržišnoga gospodarstva. Naime u tom slučaju zakonodavac Unije propisao je različito „opće pravilo“ prema kojem je istodobno potrebo i dovoljno da se u Uredbi koju je usvojilo Vijeće ili Komisija određuje iznos antidampinške pristojbe uvedene na razini predmetne zemlje dobavljača.

120 Ipak, članak 9. stavak 5. drugi podstavak Uredbe br. 384/96 propisuje da se individualna antidampinška pristojba određuje za dobavljače sa sjedištem u zemlji koja nema tržišno gospodarstvo, ako su pritom i izvoznici, kada temeljem pravilno dokumentiranih zahtjeva dokažu da udovoljavaju kriterijima koji opravdavaju taj individualni tretman. Ta individualna antidampinška pristojba će se na njih primijeniti umjesto antidampinške pristojbe utvrđene na razini zemlje koja bi se na njih primjenjivala u slučaju da takav zahtjev nije podnesen.

121 U tom pogledu je važno istaknuti da iako se francuska jezična verzija te odredbe može tumačiti na način da znači da Vijeće i Komisija imaju samo mogućnost primijeniti individualnu pristojbu kada su uvjeti iz te odredbe ispunjeni, iz drugih jezičnih verzija iste odredbe, a osobito iz njezine njemačke, engleske, danske i talijanske jezične verzije proizlazi da te institucije ustvari moraju primijeniti individualnu pristojbu u takvom slučaju.

122 Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, nužnost ujednačene primjene i tumačenja akta Unije isključuje da se isti razmatra izdvojeno u jednoj od svojih jezičnih verzija, već zahtijeva tumačenje s obzirom kako na stvarnu volju svog autora tako i na cilj koji on slijedi, s obzirom na, osobito, sve njezine verzije (presuda X, C-486/12, EU:C:2013:836, t. 19. i navedena sudska praksa).

123 Stoga su Vijeće i Komisija u načelu dužni ispitati zahtjeve za individualni tretman koji su im upućeni temeljem članka 9. stavka 5. drugog podstavka Uredbe br. 384/96 i odlučiti o tim zahtjevima, kako su također dužni i kada je podnesen zahtjev za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva, kako je i navedeno u točki 110. ove presude.

124 A obzirom na to, različiti čimbenici koji proizlaze iz teksta članka 9. stavka 5. Uredbe br. 384/96 ne omogućuju da odgovori na pitanje mogu li se navedene institucije osloboditi te obveze kada se koriste tehnikom prikupljanja uzoraka. Stoga tu odredbu treba tumačiti vodeći računa ne samo o njezinom tekstu već i o kontekstu u kojem se nalazi te ciljevima propisa kojeg je dio (vidjeti presudu Sneller, C-17/03, EU:C:2005:362, t. 41. i navedenu sudsku praksu). U tom kontekstu valja osobito ispitati odnos koji postoji s jedne strane između navedene odredbe i, s druge strane, članka 17. Uredbe br. 384/96 kojim se propisuje ta tehnika prikupljanja uzoraka.

125 U tom pogledu treba prije svega ustvrditi da članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96 ne sadrži nikakvo izričito upućivanje na primjenu njezinog članka 17. u okviru njezinih odredbi.

126 Tekst članka 9. stavka 5. se razlikuje od članka 9. stavka 6. Uredbe br. 384/96, koji sadrži takvo izričito upućivanje.

127 Ta razlika između teksta članka 9. stavka 5. Uredbe br. 384/96 i teksta njezinog članka 9. stavka 6. može predstavljati opravdanje da se stavak 5. članka 9. tumači na način da, u njezinom kontekstu i suprotno stavku 6. tog članka 9, članak 17. Uredbe br. 384/96 nije relevantan.

128 Takvo tumačenje potkrjepljuje kontekst u kojem se nalazi članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96, i osobito članak 17. stavak 3. te uredbe, kao i ciljevi uredbe koja sadrži te odredbe.

129 Naime, iako je cilj članka 17. stavka 3. Uredbe br. 384/96 osobito da se izbjegne okolnost da izračun pojedinačnih dampinških marži dovede do pretjeranih administrativnih troškova za Vijeće i Komisiju, njegov cilj nije da se olakša ili ukloni administrativni teret koji za te institucije proizlazi iz ispitivanja zahtjeva podnesenih na temelju članka 9. stavka 5. drugog podstavka te uredbe, jer to ispitivanje samo po sebi ne podrazumijeva izračun individualnih dampinških marži za uključene proizvođače-izvoznike.

130 Osim toga, kako je i navedeno u uvodnoj izjavi 7. Uredbe br. 1972/2002, drugi podstavak tog članka 9. stavka 5. uključen je u uredbu br. 384/96 s ciljem propisivanja jasnih i određenih kriterija, koji su navedeni u tom drugom podstavku točki (a) do (e), koje proizvođač-izvoznik sa sjedištem u zemlji bez tržišnoga gospodarstva treba zadovoljiti da bi mogao zahtijevati da se na njega primjeni individualna antidampinška pristojba izračunata uspoređivanjem uobičajene vrijednost primjenjive na sve proizvođače-izvoznike sa sjedištem u toj zemlji s njegovim "individualnim cijenama izvoza".

131 Stoga kada se proizvođač-izvoznik sa sjedištem u zemlji bez tržišnoga gospodarstva poziva na članak 9. stavak 5. drugi podstavak Uredbe br. 384/96 s obrazloženjem da su njegove individualne cijene utvrđene na način koji je dovoljno nezavisan od države, cilj mu je da od Vijeća i Komisije dobije priznaje činjenice da se s tog gledišta nalazi u bitno drugačijoj situaciji od one ostalih proizvođača-izvoznika sa sjedištem u toj zemlji. Na temelju toga on zahtijeva da se na njega primjeni individualni tretman, dok će se s drugim proizvođačima-izvoznicima u praksi postupati kao s jedinstvenim subjektom.

132 Međutim, ako bi se priznalo da Vijeće i Komisija mogu bez prethodnog odlučivanja o zahtjevu proizvođača-izvoznika koji se nalazi u situaciji opisanoj u prethodnoj točki ove presude na njega primijeniti antidampinšku pristojbu utvrđenu na razini predmetne zemlje i izračunatu na temelju ponderirane prosječne dampinške marže utvrđene za proizvođače-izvoznike uključene u uzorak, time bi se omogućilo tim institucijama da s proizvođačem-izvoznikom postupaju na isti način kao s onima uključenima u uzorak, iako se ti posljednji *a priori* nalaze u različitoj situaciji.

133 Usto, takav tretman ne može se opravdati činjenicom da je ispitnim postupkom obuhvaćen značajan broj stranaka, u mjeri u kojoj nisu ispitani zahtjevi podneseni na temelju članka 9. stavka 5. drugog podstavka Uredbe br. 384/96 nije ni moguće znati da je broj izvoznika-proizvođača na koje se treba primijeniti pojedinačna pristojba toliko velik da, s obzirom na to što predviđa članak 17. stavak 3. te

uredbe, omogući ne izračunavanje pojedinačnih dampinških marži. Takvo tumačenje članka 9. stavka 5. Uredbe br. 384/96 suprotno je načelu jednakog postupanja u skladu s kojim se treba tumačiti svaki akt Unije (presuda Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, t. 43.).

134 Iz toga proizlazi da s obzirom na cilj članka 9. stavka 5. Uredbe br. 384/96. treba potvrditi zaključak do kojeg je Sud privremeno došao u točki 127. ove presude.

135 Stoga činjenica da Vijeće i Komisija nisu odlučili o zahtjevima za individualni tretman koje su podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici koji nisu uključeni u uzorak sastavljen na temelju članka 17. Uredbe br. 384/96 predstavlja povredu članka 9. stavka 5. te uredbe. Stoga konačnu uredbu treba proglasiti ništavom u tom dijelu.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 2. stavak 7. točku (c) Uredbe br. 384/96

136 Prije svega trećim pitanjem u predmetu C-659/13 kao i, u biti, prvim i drugim pitanjem točkom (a) u predmetu C-34/14, sudovi koji su uputili zahtjev u biti pitaju je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 2. stavak 7. točka (c) Uredbe br. 384/96 jer Vijeće i Komisija nisu odlučili u roku od tri mjeseca predviđenom tom odredbom o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koje su postavili kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici uključeni u uzorak sastavljen na temelju članka 17. te uredbe.

137 Provedeno ispitivanje Konačne uredbe dovodi do zaključka da, iako su Vijeće i Komisija uistinu odlučili o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koje su im podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači i izvoznici uključeni u taj uzorak, su to učinili tek nakon isteka roka iz članka 2. stavka 7. točke (c) Uredbe br. 384/96.

138 U tim okolnostima treba utvrditi dovodi li nepoštovanje tog roka do nevaljanosti Konačne uredbe.

139 U tom pogledu, iz samog teksta članka 2. stavka 7. točke (c) Uredbe br. 384/96 proizlazi da se okolnost ispunjava li proizvođač koji je zatražio da mu se dodijeli tretman tržišnog gospodarstva uvjete za dodjelu tog tretmana treba ispitati u roku od tri mjeseca od pokretanja ispitnog postupka (vidjeti u tom smislu presude Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće, C-249/10 P, EU:C:2012:53, t. 39., i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće, C-247/10 P, EU:C:2012:710, t. 31.).

140 Iz sudske prakse Suda međutim proizlazi da nepoštivanje roka uvedenog tim člankom može dovesti do poništenja uredbe usvojene po završetku postupka samo ako bi, u nedostatku te nepravilnosti, taj postupak mogao imati drukčiji ishod. Usto, iako se od subjekta koji se poziva na takvu nepravilnost ne može tražiti da dokaže da bi bez te nepravilnosti predmetna uredba imala sadržaj povoljniji za njegove interese, navedeni ipak mora konkretno dokazati da takva mogućnost nije potpuno isključena (vidjeti u tom smislu presude Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Vijeće, C-141/08 P, EU:C:2009:598, t. 81., 94. i 114., kao i Ningbo Yonghong Fasteners/Vijeće, C-601/12 P, EU:C:2014:115, t. 34., 40. i 42.).

141 Iz te sudske prakse, koja se može primijeniti na ispitivanje valjanosti takve uredbe, proizlazi da se u načelu navedena ne može unaprijed proglasiti nevaljanom u dijelu kojem se njome uvode antidampinške pristojbe na uvoz određenih proizvoda samo s obrazloženjem da Vijeće i Komisija nisu u roku iz članka 2. stavka 7. točke (c) Uredbe br. 384/96 odlučili o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koji su im postavljeni. Uvoznik koji se poziva na tu nepravilnost također treba konkretno dokazati da se ne može potpuno isključiti da bi bez te nepravilnosti uredba usvojena po završetku postupka imala sadržaj povoljniji za njegove interese.

142 Međutim, u ovom slučaju iz spisa ne proizlazi da uvoznici koji se pozivaju na nepoštovanje roka utvrđenog tom odredbom na konkretan način dokazuju, svaki u dijelu koji se na njega odnosi, da se ne može potpuno isključiti da bi bez te nepravilnosti uredba usvojena po završetku postupka imala sadržaj povoljniji za njihove interese.

143 Iz toga slijedi da na valjanost Konačne uredbe ne utječe činjenica da Vijeće i Komisija nisu u roku od tri mjeseca iz članka 2. stavka 7. točke (c) Uredbe br. 384/96 odlučili o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koje su podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici uključeni u odabrani uzorak primjenom članka 17. te iste uredbe.

144 Nadalje, u vezi s drugim pitanjem u predmetu C-659/13, kojim sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 2. stavak 7. točku (c) Uredbe br. 384/96, s obzirom na to da Vijeće i Komisija nisu u roku od tri mjeseca iz te odredbe odlučili o zahtjevima za dodjelu tretmana tržišnog gospodarstva koje su podnijeli kineski i vijetnamski proizvođači-izvoznici koji nisu uključeni u uzorak uspostavljen primjenom članka 17. te iste uredbe, treba napomenuti da tumačenje iz prethodne točke ove presude vrijedi bez razlike, neovisno o tome jesu li predmetni proizvođači-izvoznici uključeni u uzorak ili ne.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 9. stavak 6. Uredbe br. 384/96

145 Prvim pitanjem i drugim pitanjem točkom (a) u predmetu C-34/14, sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj je dampinška marža primijenjena na kineske i vijetnamske proizvođače-izvoznike koji nisu uključeni u uzorak određena povredom članka 9. stavka 6. Uredbe br. 384/96.

146 Iz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da sud koji je uputio zahtjev prije svega želi znati jesu li Vijeće i Komisija smjeli izračunati ponderiranu prosječnu dampinšku maržu za kineske i vijetnamske proizvođače-izvoznike uključene u taj uzorak, ali kojima nije dodijeljen tretman tržišnog gospodarstva, te zatim na tom temelju utvrditi pristojbu koju treba uvesti na proizvode subjekata koji nisu uključeni u taj uzorak. Kao drugo se pita o tome je li pojedinačna dampinška marža jedinog proizvođača-izvoznika uključenog u uzorak i kojem je dodijeljen tretman tržišnog gospodarstva, odnosno društva Golden Step, ispravno uzeta u obzir u tom izračunu.

147 U tom pogledu treba napomenuti da članak 9. stavak 6. Uredbe br. 384/96 propisuje da kada je Komisija ograničila svoje ispitivanje u skladu s člankom 17. te uredbe, antidampinška pristojba koja se primjenjuje na uvoz od izvoznika ili proizvođača koji su prijavili svoje postojanje u skladu s tim člankom 17., ali koji nisu uključeni u ispitni postupak, ne smije prelaziti ponderiranu prosječnu dampinšku maržu utvrđenu za stranke uključene u uzorak. Ta odredba također propisuje da se individualne pristojbe moraju primijeniti na uvoz od izvoznika ili proizvođača kojima je dodijeljen individualni tretman skladu s tim člankom 17.

148 Osim toga, članak 17. stavak 3. Uredbe br. 384/96, na kojeg upućuje članak 9. stavak 6. te uredbe, propisuje, kako je navedeno u točki 104. ove presude, da se mora izvršiti izračun pojedinačne dampinške marže za svakog izvoznika ili proizvođača koji nije uključen u uzorak, a koji to zahtjeva, osim ako je njihov broj toliki da bi to ugrozilo ispravno odvijanje ispitnog postupka.

149 U ovom predmetu ispitivanje Konačne uredbe dovodi do nekoliko zaključaka. Prije svega Komisija je priopćila kineskim i vijetnamskim proizvođačima-izvoznicima koji nisu uključeni u njezin uzorak da je obujam ispitnog postupka toliki da im se nije moglo dodijeliti individualni tretman. Nadalje, antidampinška pristojba određena za proizvode tih subjekata izračunata je na temelju prosječne dampinške marže utvrđene za proizvođače-izvoznike uključene u uzorak. Na posljetku, ta marža, inicijalno izračunata u trenutku kada društvu Golden Step još uvijek nije dodijeljen tretman tržišnog gospodarstva, prilagođena je naknadno na način da se uzela u obzir dodjela tog tretmana.

150 Iz toga slijedi da ništa u Konačnoj uredbi ne dozvoljava zaključak da je dampinška marža primijenjena na kineske i vijetnamske proizvođače-izvoznike koji nisu uključeni u uzorak određena povredom članka 9. stavka 6. Uredbe br. 384/96.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 3. stavak 1., 5. i 6., članak 4. stavak 1. članak 5. stavak 4. i članak 17. Uredbe br. 384/96

151 Svojim četvrtim pitanjem u predmetu C-659/13, sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li Konačna uredba nevaljana s obzirom na to da je broj proizvođača Unije koji su surađivali u ispitnom postupku premali da bi dozvolio Komisiji da izvrši ispravnu procjenu štete koju je pretrpjela industrija Unije, pa tako i uzročne veze između predmetnog uvoza i štete koju je pretrpjela industrija Unije, povredom članka 3., stavaka 1., 5. i 6., članka 4. stavka 1., članka 5. stavka 4. i članka 17. Uredbe br. 384/96.

152 U tom pogledu, treba prije svega utvrditi da članak 5. Uredbe br. 384/96 samo uređuje, u skladu s njegovim naslovom, "[P]okretanje postupka" antidampinškog ispitnog postupka uređenog tom uredbom. Stoga taj članak u stavku 4. propisuje da se, kako bi se smatralo da su taj zahtjev podnijeli proizvođači Unije, moraju kumulativno ispuniti dva uvjeta koji se odnose na važnost potpore koja je predmet zahtjeva. S jedne strane, tu potporu moraju dati „oni proizvođači Zajednice čija ukupna proizvodnja čini više od 50% ukupne proizvodnje industrije Unije koja podupire ili se protivi zahtjevu. S druge strane, navedenu potporu moraju dati proizvođači Unije na koje otpada najmanje 25% ukupne proizvodnje Unije (presuda Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Vijeće, C-511/13 P, EU:C:2015:553, t. 49.).

153 Suprotno tome, Uredba br. 384/96 ne sadrži nikakvu odredbu koja bi se odnosila na mjere koje treba poduzeti tijekom ispitnog postupka, u slučaju smanjenja potpore koju su zahtjevu dali proizvođači, tako da Vijeće i Komisija moraju moći nastaviti taj ispitni postupak, uključujući slučaj kada bi se stupanj potpore navedenom smanjivao i čak kada bi takvo smanjenje podrazumijevalo da ta potpora odgovara nižoj razini proizvodnje u odnosu na jedan od dva praga koji su propisani člankom 5. stavkom 4. navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presudu Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Vijeće, C-511/13 P, EU:C:2015:553, t. 51. do 54.).

154 U ovom predmetu činjenica da se ispitni postupak, za koji je nesporno da je pokrenut u skladu s člankom 5. stavkom 4. Uredbe br. 384/96, nastavio bez da je u sljedećem stadiju uvijek nužno imao potporu proizvođača Unije koja predstavlja najmanje 25% ukupne proizvodnje industrije Unije, stoga sama po sebi ne omogućuje da se zaključi da Konačna uredba povrjeđuje taj članak.

155 Nadalje, iz članka 3. stavaka 1., 5. i 6. Uredbe br. 384/96, u vezi s "[u]tvrđivanjem postojanja šteteU tom pogledu, treba prije svega utvrditi da članak 5. Uredbe br. 384/96 samo uređuje, u skladu s njegovim naslovom, "[P]okretanje postupka" antidampinškog ispitnog postupka uređenog tom uredbom. Stoga taj članak u stavku 4. propisuje da se, kako bi se smatralo da su taj zahtjev podnijeli proizvođači Unije, moraju kumulativno ispuniti dva uvjeta koji se odnose na važnost potpore koja je predmet zahtjeva. S jedne strane, tu potporu moraju dati „oni proizvođači Zajednice čija ukupna proizvodnja čini više od 50% ukupne proizvodnje industrije Unije koja podupire ili se protivi zahtjevu. S druge strane, navedenu potporu moraju dati proizvođači Unije na koje otpada najmanje 25% ukupne proizvodnje Unije (presuda Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Vijeće, C-511/13 P, EU:C:2015:553, t. 49.). proizlazi da Vijeće i Komisija moraju uspjeti dokazati, uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike u predmetu, da uvoz koji je predmet ispitnog postupka nanosi znatnu štetu „industriji [Unije]“. Taj pojam definiran je sam po sebi u članku 4. stavku 1. te uredbe kao "sv[i] proizvođač[i] [Unije] istovrsnih proizvoda ili on[i] od njih čija ukupna proizvodnja predstavlja većinski udio ukupne proizvodnje [Unije] tih proizvoda u smislu članka 5. stavka 4.“ (vidjeti u tom smislu presudu Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Vijeće, C-511/13 P, EU:C:2015:553, t. 69. i 70.).

156 Međutim, u skladu s člankom 17. stavcima 1. i 2. te uredbe, Komisija može u predmetima s velikim brojem stranaka ispitni postupak ograničiti na razuman broj njih pod uvjetom da se koristi uzorak koji je statistički reprezentativan u skladu s informacijama dostupnima u trenutku njegovog prikupljanja.

157 U ovom predmetu, činjenica da je Komisija odlučila ograničiti ispitni postupak koji je doveo do usvajanja Konačne uredbe na uzorak koji je ona prikupila, sama po sebi i u nedostatku dokaza koji su takve prirode da dovedu u pitanje reprezentativnost tog uzorka ne dozvoljava zaključak da Konačna uredba ne udovoljava uvjetima iz članka 3., članka 4. stavka 1. i članka 17. Uredbe br. 384/96.

158 Iz navedenoga slijedi da ništa u Uredbi o konačnoj pristojbi ne dozvoljava zaključak da u ispitnom postupku nije surađivao dovoljan broj proizvođača Unije pa da se tako Komisiji ne bi omogućilo da točno procijeni štetu nanesenu industriji Unije i posljedično postojanje uzročne veze između predmetnog uvoza i štete industriji Unije, uz povredu članka 3. stavaka 1., 5. i 6., članka 4. stavka 1., članka 5. stavka 4. i članka 17. Uredbe br. 384/96.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 3. stavak 2.Uredbe br. 384/96 i članak 296. UFEU-a

159 Petim pitanjem u predmetu C-659/13, sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povređuje članak 3. stavak 2. Uredbe br. 384/96 i članak 296. UFEU-a, s obzirom na to da određeni dokazi iz spisa ispitnog postupka pokazuju da se šteta ocijenila na temelju materijalno pogrešnih podataka i da se u Konačnoj uredbi ne navode razlozi zbog kojih ti dokazi nisu uzeti u obzir.

160 U tom pogledu, članak 3. stavak 2. Uredbe br. 384/96 propisuje da se šteta koja je mogla biti nanesena industriji Unije utvrđuje na temelju pozitivnih dokaza i obuhvaća objektivno ispitivanje obujma dampinškog uvoza i učinka tih uvoza na cijene istovrsnih proizvoda na tržištu Unije kao i utjecaja tih uvoza na industriju Unije.

161 U tom kontekstu iz ustaljene sudske prakse proizlazi da široka diskrecijska ovlast koju imaju Vijeće i Komisija u području zajedničke trgovinske politike i osobito u području trgovinskih zaštitnih mjera, navedene ne oslobađa obveze da uzmu u obzir dokaze koje su im podnijele stranke u ispitnom postupku (vidjeti u tom smislu presude GLS, C-338/10, EU:C:2012:158, t. 30. i 32., kao i Vijeće/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, t. 107).

162 Međutim, sudski nadzor provođenja te ovlasti, u okviru postupka na temelju članka 263. UFEU-a, kao i onog povodom zahtjeva za ocjenu valjanosti na temelju članka 267. UFEU-a, treba biti ograničen na provjeru poštovanja postupovnih pravila, materijalnu točnost činjenica koje su uzete u obzir prilikom pobijanog izbora, nepostojanje očite pogreške prilikom ocjene tih činjenica odnosno nepostojanje zlouporabe ovlasti (vidjeti u tom smislu presudu Valimar, C-374/12, EU:C:2014:2231, t. 51. i navedenu sudsku praksu).

163 U predmetnom slučaju iz argumenata na koje se poziva u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se društvo Clark poziva na dva dokumenta prema kojima su određeni proizvođači Unije nad kojima se provodi ispitni postupak postupali prijevarno na način da se dovodi u pitanje pouzdanost podataka koje je Komisija prikupila o različitim ekonomskim podacima o zapošljavanju, investicijama, prometu ili prodajama industrije Unije.

164 U tom pogledu, istina je da, kako navodi sud koji je uputio zahtjev, Konačna uredba ne upućuje na te dokumente.

165 Međutim, kako nezavisni odvjetnik navodi u točki 104. svojeg mišljenja, ta dva dokumenta kojima se samo u biti ponavljaju optužbe koje su se pojavile u tisku i u vezi s ograničenim brojem proizvođača Unije, ne omogućuju da se, s obzirom na sve druge elemente na koje se Vijeće pozivalo u uvodnim izjavama 144. do 201. Konačne uredbe kako bi zaključilo da je nanesena šteta industriji Unije, zaključi da je taj zaključak zahvaćen očitom pogreškom u ocijeni ili da je Vijeće nužno moralo posebno objasniti u toj uredbi razloge zbog kojih je zaključilo da takvi dokumenti njemu nisu bili uvjerljivi.

166 Iz navedenoga proizlazi da se ne može smatrati da Konačna uredba povređuje članak 3. stavak 2. Uredbe br. 384/96 i članak 296. UFEU zato što određeni dokazi iz spisa ispitnog postupka pokazuju da je šteta ocijenjena uz uporabu materijalno pogrešnih podataka i da se u navedenoj uredbi ne objašnjavaju razlozi zašto ti dokazi nisu uzeti u obzir.

Valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 3. stavak 7. Uredbe br. 384/96

167 Šestim pitanjem u predmetu C-659/13 sud koji je uputio zahtjev pita je li Konačna uredba nevaljana u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 3. stavak 7. Uredbe br. 384/96, s obrazloženjem da Vijeće i Komisija nisu na pravilan način razlikovali učinke dampinških uvoza i ostalih čimbenika kojima se nanosi šteta industriji Unije.

168 U tom pogledu, članak 3. stavak 7. Uredbe br. 384/96 propisuje da će se ispitati također i svi poznati čimbenici, osim dampinškog uvoza, kojima se istodobno nanosi šteta industriji Unije kako bi se osiguralo da šteta koju nanesu ti drugi čimbenici ne bude pripisana dampinškom uvozu.

169 U tim uvjetima Vijeće i Komisija imaju obvezu ispitati proizlazi li šteta na koju se namjeravaju pozvati doista iz dampinškog uvoza i odbaciti svu štetu koja proizlazi iz drugih čimbenika te osobito onu koja je uzrokovana vlastitim ponašanjem proizvođača Unije. U tu svrhu te institucije moraju provjeriti da učinci tih drugih čimbenika nisu bili takvi da su prekinuli uzročnu vezu između, s jedne strane, predmetnog uvoza i, s druge strane, štete nastale industriji Unije. Na njima je također da provjere da prilikom utvrđivanja štete nije uzeta u obzir šteta uzrokovana tim drugim čimbenicima. Međutim, ako Vijeće i Komisija utvrde da je unatoč takvim čimbenicima šteta nanesena navedenim dampinškim uvozom znatna, slijedom toga može se utvrditi da postoji uzročna veza između tog uvoza i štete koju je pretrpjela industrija Unije (vidjeti u tom smislu presude Transnational Company "Kazchrome" i ENRC Marketing/Vijeće, C-10/12 P, EU:C:2013:865, t. 23. do 25., kao i TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, t. 35. do 37.).

170 Osim toga, stranke koje se pozivaju na nezakonitost antidampinške uredbe moraju iznijeti argumente i dokaze koji mogu dokazati da su drugi čimbenici koji se ne odnose na uvoz mogli biti dovoljno važni da su mogli dovesti u pitanje postojanje uzročne veze između štete nastale industriji Unije i dampinškog uvoza (presude Transnational Company "Kazchrome" kao i ENRC Marketing/Vijeće, C-10/12 P, EU:C:2013:865, t. 28., kao i TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, t. 42.).

171 U ovom predmetu, Vijeće i Komisija su u uvodnim izjavama 222. do 240. Konačne uredbe ocijenili učinke ostalih čimbenika koji mogu nanijeti štetu industriji Unije. U tu svrhu osobito su ocijenili rezultate izvoza industrije Unije, učinak uvoza iz trećih zemalja i učinak ukidanja kvota na uvoze iz Kine prije nego što su zaključili da učinak tih faktora nije doveo u pitanje znatnu štetu koju toj industriji uzrokuje dampinški uvoz.

172 Iz zahtjeva za prethodnu odluku i argumenata na koje se poziva proizlazi da Clark samo predlaže, s jedne strane, drugačiju ocjenu tih različitih čimbenika i, s druge strane, osporava, bez drugih objašnjenja, određene metodološke izbore Vijeća i Komisije. Suprotno tome, ne iznosi niti jedan argument koji bi doveo do zaključka da je Konačna uredba zahvaćena očitom pogreškom u ocijeni.

173 Stoga se ne može zaključiti da Konačna uredba povrjeđuje članak 3. stavak 7. Uredbe br. 384/96 s obrazloženjem da Vijeće i Komisija nisu na ispravan način razlikovali učinke dampinškog uvoza i ostalih čimbenika kojima se nanosi šteta industriji Unije.

174 Iz prethodnih razmatranja slijedi da na prvo do šestog pitanja u predmetu C-659/13, kao i na prvo pitanje i na drugo pitanje točku (a) u predmetu C-34/14 treba odgovoriti kako slijedi:

— Konačna uredba nevaljana je u mjeri u kojoj povrjeđuje članak 2. stavak 7. točku (b) i članak 9. stavak 5. Uredbe br. 384/96.

— Analiza tih pitanja nije dovela ni do kakvog zaključka koji bi utjecao na valjanost Konačne uredbe s obzirom na članak 296. UFEU-a kao i članak 2. stavak 7. točku (c), članak 3., stavke 1., 2. i 5. do 7., članak 4. stavak 1., članak 5. stavak 4., članak 9. stavak 6. ili članak 17. Uredbe br. 384/96, pri čemu se neki od ovih članaka i odredbi promatraju samostalno dok se drugi promatraju zajedno.

Prvo pitanje i drugo pitanje točka (a) u predmetu C-34/14 u dijelu u kojem se odnose također na Uredba o produljenju

175 Kako je navedeno u točkama 78. i 79. ove presude, u predmetu C-34/14 sud koji je uputio zahtjev se također u svojem prvom pitanju i svojem drugom pitanju točki (a) pita o valjanosti Uredbe o produljenju, s obzirom na razloge koji su jednaki onima na koje se poziva kada je riječ o Konačnoj uredbi.

176 U tom pogledu, dovoljno je ustvrditi da Uredba o produljenju ne sadrži ništa na temelju čega bi se u dovoljnoj mjeri zaključilo da su Vijeće i Komisija prije njezinoga usvajanja izvršili novu ocjenu pozicije kineskih i vijetnamskih proizvođača-izvoznika obuhvaćenih Konačnom uredbom, s ciljem utvrđivanja mogu li oni subjekti koji su na početku inicijalnog ispitnog postupka zatražili da im se dodijeli tretman tržišnog gospodarstva na temelju članka 2. stavka 7. točke (b) Uredbe br. 384/96, ili individualni tretman na temelju članka 9. stavka 5. te uredbe tražiti takav status odnosno takav tretman u okviru postupka revizije.

177 Iz navedenog slijedi da na ta pitanja treba odgovoriti na način da je Uredba o produljenju nevaljana na isti način kao i Konačna uredba.

Pitanja u vezi s tumačenjem članka 236. Carinskog zakonika

Pojam zakonski utemeljenih carina iz članka 236. stavka 1. Carinskog zakonika

178 Sedmim pitanjem u predmetu C-659/13, sud koji je uputo zahtjev u biti pita mogu li se u situacijama poput onih u predmetima u glavnim postupcima sudovi država članica pozvati na presude u kojima je sud Unije poništio uredbu kojom su uvedene antidampinške pristojbe, u dijelu u kojem se odnosila na određene proizvođače izvoznike, da bi zaključili da pristojbe uvedene za proizvode drugih proizvođača-izvoznika obuhvaćenih navedenom uredbom, i koji se nalaze u istoj situaciji kao i proizvođači-izvoznici u pogledu kojih je takva uredba poništena, nisu zakonski utemeljene u smislu članka 236. stavka 1. Carinskog zakonika.

179 U tom pogledu, iz članka 263. četvrtog podstavka UFEU-a proizlazi da svaka fizička ili pravna osoba može pod uvjetima utvrđenima u stavku prvom i drugom tog članka pokrenuti postupke protiv akta koji je upućen toj osobi ili koji se izravno i osobno odnosi na nju. Osim toga, članak 264. prvi podstavak UFEU-a propisuje da u slučaju da je žalba osnovana sud Unije proglašava ništavim pobijani akt.

180 U tom kontekstu treba prije svega naglasiti da kada određena osoba zahtjeva poništenje akta od suda Unije, on odlučuje samo o odredbama koje se na nju odnose. Odredbe koje se odnose na druge osobe, koje se ne pobijaju ne ulaze u predmet spora čije se rješavanje zahtijeva od suda Unije (presude Komisija/AssiDomän Kraft Products i dr., C-310/97 P, EU:C:1999:407, t. 53., kao i Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, t. 25.).

181 Nadalje, poništenje koje sud Unije proglašava u okviru takvog tužbenog zahtjeva, ako do njega dođe, ne smije prekoračiti zahtjev tužitelja (presude Komisija/AssiDomän Kraft Products i dr., C-310/97 P, EU:C:1999:407, t. 52., kao i Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, t. 24.).

182 Na posljetku, iako se apsolutna pravomoćnost koju imaju presude o poništenju suda Unije odnosi kako na njihovu izreku tako i na obrazloženje koje joj pruža nužnu potporu, ne može uključivati poništenje akta koji se ne osporava pred tim sudom, čak i ako bi taj također bio zahvaćen istom nezakonitosti (presude Komisija/AssiDomän Kraft Products i dr., C-310/97 P, EU:C:1999:407, t. 54., kao i Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, t. 26.).

183 Zbog toga, u slučaju kada povodom tužbe za poništenje koji je uložio gospodarski subjekt na kojeg se izravno i osobno odnosi akt opće primjene, poput uredbe kojom se uvodi antidampinške pristojbe, sud Unije poništava takav akt u dijelu u kojem se odnosi na taj subjekt, takvo djelomično poništenje ne utječe na zakonitost drugih odredbi tog akta, a osobito odredbi kojima su uvedene antidampinške pristojbe na proizvode osim onih koje je proizveo, izvezao ili uvezao taj subjekt (vidjeti u tom smislu presudu Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, t. 10., 24. i 27.).

184 Suprotno tome, kada osobe koje nisu imale aktivnu legitimaciju podnijeti zahtjev za poništenje takve odredbe nisu osporile u roku iz članka 263. UFEU-a, te odredbe su u odnosu na njih konačne (presuda Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, t. 29. i navedena sudska praksa). Osim toga, dok god nisu opozvane ili proglašene nevaljanima na temelju zahtjeva za prethodnu odluku ili u postupka povodom prigovora nevaljanosti, na te odredbe primjenjuje se pretpostavka zakonitosti, što podrazumijeva da u cijelosti proizvode pravni učinak u odnosu na svaku drugu osobu (vidjeti u tom smislu presudu CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 39. i navedenu sudsku praksu).

185 U tim uvjetima, na sedmo pitanje u predmetu C-659/13 treba odgovoriti na način da se u situacijama poput one o kojoj je riječ u predmetima u glavnim postupcima sudovi država članica ne mogu se pozivati na presude u kojima je sud Unije poništio uredbu kojom su uvedene antidampinške pristojbe, u dijelu u kojem se odnosila na proizvođače-izvoznike iz te uredbe, da bi zaključio da pristojbe uvedene za druge proizvođače-izvoznike obuhvaćene navedenom uredbom, i koji se nalaze u istoj situaciji kao proizvođači-izvoznici u odnosu na koje je takva uredba poništena, nisu zakonski utemeljene, u smislu, u smislu članka 236. stavka 1. Carinskog zakonika. Budući da takvu uredbu nije opozvala Europska unija kao institucija koja ju je usvojila, nije ju je poništio sud Unije, niti ju je Sud proglasio nevaljanom u dijelu u kojem se njome uvode pristojbe na proizvode tih drugih proizvođača-izvoznika, navedene pristojbe su i dalje zakonski utemeljene, u smislu te odredbe.

Postojanje nepredvidive okolnosti ili više sile u smislu članka 236. stavka 2. Carinskog zakonika.

186 Drugim pitanjem točkom (b) u predmetu C-34/14, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 236. stavak 2. Carinskog zakonika tumačiti na način da okolnost da je uredbu kojom su uvedene antidampinške pristojbe sud Unije proglasio u potpunosti ili dijelom ništavom predstavlja nepredvidivu okolnost ili višu silu u smislu te odredbe.

187 Prije svega iz samog teksta i strukture članka 236. Carinskog zakonika proizlazi da, ako antidampinške pristojbe koje nisu zakonski utemeljene u trenutku plaćanja trebaju u načelu vratiti carinska tijela, u skladu sa stavkom 1. tog članka, takvo vraćanje može se izvršiti samo ako su uvjeti za njegovu primjenu

ispunjeni, poput onoga iz stavka 2. tog članka (presude Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, t. 67.; Trubowest Handel et Makarov/Vijeće i Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, t. 25., kao i CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 20.).

188 Iz navedenog također slijedi da gospodarski subjekt koji je platio tu pristojbu može također u načelu zahtijevati njezino vraćanje samo u slučaju da trogodišnji rok koji je u tu svrhu određen u članku 236. stavka 2. prvog podstavka Carinskog zakonika nije protekao (vidjeti u tom smislu presudu CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 21.).

189 Međutim članak 236. stavak 2. drugi podstavak Carinskog zakonika izričito propisuje da se taj rok produljuje ako podnositelj zahtjeva dokaže da je bio spriječen postupiti u tom roku zbog nepredvidive okolnosti ili više sile. Iz toga proizlazi da svaka osoba koja se namjerava koristiti tim produljenjem roka mora, u tu svrhu, dokazati postojanje barem jednog od tih slučajeva.

190 Nadalje, iz članka 236. Carinskog zakonika, kada ga se tumači u kontekstu tog zakonika, proizlazi da se povrat antidampinške pristojbe koju su platili gospodarski subjekti dodjeljuje samo u određenim uvjetima i u posebno predviđenim slučajevima tako da predstavlja iznimku od uobičajenog sustava uvoza i izvoza propisanoga Carinskim zakonikom i da se stoga odredbe kojima se uređuje tumače strogo (presude Nizozemska/Komisija, C-156/00, EU:C:2003:149, t. 91., i CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 24.).

191 Stoga pojam nepredvidivih okolnosti i više sile iz članka 236. stavka 2. drugog podstavka Carinskog zakonika i koji dozvoljavaju produljenje roka od tri godine tijekom kojeg gospodarski subjekt može zatražiti povrat antidampinške pristojbe, počevši od dana od kojega je o njoj obaviješten, treba strogo tumačiti (vidjeti u tom smislu presudu CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 25.).

192 U kontekstu tog propisa za oba je pojma osobito karakterističan objektivni element koji je vezan za činjenicu da ti pojmovi podrazumijevaju postojanje izvanrednih i neuobičajenih okolnosti za osobu koja se na njih poziva (vidjeti u tom smislu presudu CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 27. i 28. kao i navedena sudska praksa).

193 Međutim, niti činjenica da je jedna od dvije sporne uredbe djelomično poništena od strane Suda u dijelu u kojem se odnosila na subjekte različite od društva Puma, u presudama Brosmann Footwear (HK) i dr./Vijeće (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Vijeće (C-247/10 P, EU:C:2012:710), niti činjenica da se jedna ili druga uredba mogu proglasiti djelomično ili potpuno nevaljanima u odgovoru na pitanja koja su postavljena Sudu u ovim predmetima, ne može se smatrati neobičnom ili izvanrednom okolnosti, na način koji je potreban za utvrđivanje postojanja nepredvidive okolnosti ili više sile (vidjeti u tom smislu presudu CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 30.).

194 U tim uvjetima, na drugo pitanje točku (b) u predmetu C-34/14 treba odgovoriti u smislu da članak 236. stavak 2. Carinskog zakonika treba tumačiti na način da okolnost da činjenica da je sud Unije uredbu o uvođenju antidampinške pristojbe proglasio u cijelosti ili djelomično nevaljanom ne predstavlja nepredvidive okolnosti ili višu silu, u smislu te odredbe.

Troškovi

195 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudovima koji su uputili zahtjev, na tim je sudovima da odluče o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. **Uredba Vijeća (EZ) br. 1472/2006 od 5. listopada 2006. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz određene obuće s gornjištima od kože podrijetlom iz Narodne Republike Kine i Vijetnama nevaljana je u mjeri u kojoj se njome povrjeđuje članak 2. stavak 7. točku (b) i članak 9. stavak 5. Uredbe (EZ) br. 384/96 Vijeća od 22. prosinca 1995. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 461/2004 od 8. ožujka 2004.**

   Analiza prethodnih pitanja nije dovela ni do kakvog zaključka koji bi utjecao na valjanost Uredbe 1472/2006 s obzirom na članak 296. UFEU-a kao i članak 2. stavak 7. točku (c), članak 3., stavke 1., 2. i 5. do 7., članak 4. stavak 1., članak 5. stavak 4., članak 9. stavak 6. ili članak 17. Uredbe br. 384/96, kako je izmijenjena uredbom br. 461/2004, pri čemu se neki od ovih članaka i odredbi promatraju samostalno dok se drugi promatraju zajedno.

2. **Provedbena Uredba Vijeća (EU) br. 1294/2009 od 22. prosinca 2009. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz određene obuće s gornjim dijelom od kože podrijetlom iz Vijetnama i podrijetlom iz Narodne Republike Kine, kako je proširena na uvoz određene obuće s gornjištima od kože koja se otprema iz Posebnog upravnog područja Makaa, bez obzira na to je li prijavljena kao proizvod koji se otprema [podrijetlom] iz Posebnog upravnog područja Makaa ili nije, nakon revizije zbog isteka mjera prema članku 11. stavku 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 384/96, nevaljana je na isti način kao i Uredba br. 1472/2006.**

3. **U situaciji poput one u predmetima u glavnim postupcima, sudovi država članica ne mogu se pozivati na presude u kojima je sud Europske unije poništio uredbu kojom su uvedene antidampinške pristojbe, u dijelu u kojem se odnosila na proizvođače-izvoznike iz te uredbe, da bi zaključili da pristojbe uvedene za druge proizvođače-izvoznike obuhvaćene navedenom uredbom, i koji se nalaze u istoj situaciji kao proizvođači-izvoznici u odnosu na koje je takva uredba poništena, nisu zakonski utemeljene, u smislu članka 236. stavka 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 Vijeća od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice. Budući da takvu uredbu nije opozvala Europska unija kao institucija koja ju je usvojila, nije ju je poništio sud Europske unije, niti ju je Sud Europske unije proglasio nevaljanom u dijelu u kojem se njome uvode pristojbe na proizvode tih drugih proizvođača-izvoznika, navedene pristojbe su i dalje zakonski utemeljene, u smislu te odredbe.**

4. **Članak 236. stavak 2. Uredbe br. 2913/92 treba tumačiti na način da okolnost da je sud Europske unije uredbu kojom se uvode antidampinške pristojbe proglasio u cijelosti ili djelomično nevaljanom ne predstavlja nepredvidivu okolnost ili višu silu, u smislu te odredbe.**

Potpisi